

Lwowska Narodowa Naukowa Biblioteka Ukrainy im. W. Stefanyka.

Odział Rękopisów

Zespół (fond) 4

ZBIÓR RĘKOPISÓW BIBLIOTEKI BAWOROWSKICH

Dział 1

1141. En avant [hasło konkursowe] Zapowietrzeni.

Sztuka w 4 aktach.

STRONY NIEZAPISANE NIE ZOSTAŁY ZDIGITALIZOWANE

Львівська наукова
бібліотека
ім. В. Стефаника
АН УРСР

ВІДДІЛ РУКОПИСІВ
Бав. 1139-1149

Бав. 1139-1149

Do Myślicielu Krajowego we Lwowie.

Wzrosty Panu K. Przybylskiemu
stał na konkursie -

24. Rkp. 1.141.

"En avant!"
Na konkurs 1 grudnia
94r.

у каровістрієні.

V 29 15

08
Львівська бібліотека
АН УРСР
ВІДДІЛ РУКОПИСІВ
Бав. 1141

1.141.

"En avant!"

2
Zapowiedzeni.

Sztuka

w H-cach aktach.

Osoby:

Adam Stodęcki, przedsiębiorca.

Janusz, }
Wanda, } jego dzieci.

Konstanty Lampartowicz, pomocnik
Stodęckiego.

Henryk, }
Aniela, } jego dzieci.

Paweł Słodrecki, pisarz.

Stanisław Cegliński, technik.

Lopata, rolnik.

Piotr, służący Stodęckiego.

Feliks, służący Lampartowiczem.

Kozia, pokojówka Anieli.

Jedrek.

Stwór.

Ljba, }
Bron, } handlarze.

Stum - Kłodzieje.

Rusca dăiaje și na pro-
vincii.

Akt pierwszy.

Kancelar Stodzieckiego. Z lewej strony główne wejście. Z tyłu wyjście do pokoju Lamparskiego. Z prawej wyjście do pokoju Stodzieckiego. Przy tylnej ścianie stoi duża szafa do papierów. Po prawej stronie szerlongi stroną pokryty. Przed szerlongiem stół i garstami. Po lewej stronie przygotowanem wejściem — tawa, kilka stołków i stół. Na środku sceny stoi ogromny stół biurowy przykryty zielonym sukniem. Na stole kalamaria, pióra, papiery i przybory do rysunków. Przy drzwiach głównego wejścia stoją wiszardki.

Scena I

Stanisław, Paweł i Łopata.

1) Stanisław lat 26, bardzo przystojny młody po-

wisnuchowości blondyna ze strzyżoną brodką
i podczesanyim do góry wąsikiem, ubrany w
świeżej iakielowej garnitur siedzi a lewej
strony stołu i rysuje. Paweł lat 48, wyraz
twarzy cyniczny, nos raziemwieniony, zarost
ryny rarniedbany, ubrany w wyplanniony czarny
surdutowy garnitur, a którego tylny koniec
sroni ubranji się sryjka butelki siedzi a pra-
wej strony stołu i pisze. Łopata lat 34, typ
chłopa a pod Warszawy, ubrany w długą gra-
natową kaptkę i długie buty siedzi przy drzwiach
głównego wejścia i czyści narzędzia miernicze.

Paweł [D. St.]. Podobno materinstwo pańskie
a panną Łampartowicową postanowione?

Stanisław [smutnie]. Mylisz się panie
Chociaż ojciec panny strzelił nie dał mi
stanowionej ^{odmownej} odpowiedzi, ale ja ją czytam
wyraźnie.

Paweł [śmiejąc się rześliwie]. Przy klasę stare-

mu, jak jestem Andrecki... Poerokasz,
 miedziencze, dojrejesz umyślowo i ro-
 bisz tak samo. piere, umiechajcie się zwałi wiej
Łopata / kryszere alidadz! Cię kulka i śmieć,
 jak to śrymo... Po kiego ciorta to krysić...
 / krysić dalej /

Stanisław / urwiony /. Jak to mam rozumieć?

Pawel / j.w. /. Jak się panu podoba... Uwa-
 żasz mię pan, Łamparkwier jako dobry
 ojciec i entowisk praktyrny poluje na
 bogatego ryzia, a panu daje do rozu-
 mienia, żeś glosie i jako taki nie kwa-
 lifikujesz się na mgła jego śliemaj'knie-
 ki.

Stanisław / j.w. /. Mój panie! — jestem ubo-
 gi, ale nie w stosunku do pana Łampark-
 wiera.

Pawel / j.w. /. Nie ubliżaj pan swemu zwierz-
 nikowi.

Stanisław. Czy ubóstwo ubliża komu? czy
kainie kogo, jeżeli do niego własnej nie
przytwóżył ręki?

Paweł [juw.]. Ubóstwo nie kainie... Widać,
żeś młodszy od siebie conajmniej o lat
15. Objrzyj się dookoła, zbadaj świat, a po-
masz gorzką choć rzeczywistą prawdę.

Stanisław. W takim razie nie ja, ale
pan ubliżasz sobie i panu Łampartowiczowi.

Paweł [juw. z pogardą]. Więc pan jesteś bogaty?

Stanisław. Tego nie powiadriatem; mnie-
mam jednak, iż bogatszym jest ten, kto
ma kilka tysięcy gotówki, niż właściciel
długów.

Paweł [urazony]. Pan jesteś niedracem
ze swojemi tysiącami. Więcej należy golec
postępowy, niż racofany milioner... Obawisz
pan, jak ci zaimponujemy z Łampartowiczem.

Stanisław. Bardzo mię to ucieszy. Chociaż

nie rozumiem, jakim sposobem. Chyba los
główny wygracie lub spadek odbieracie.

Pawet. To nasz interes... Czyż nie można
stawić wszystkiego na kartę i wygrać?

Stanisław. lub przegrać kamieniem.

Pawet. Drsziejsem kastem są dwie ostatnie
czności: zwyciężyć lub ~~przegrać~~
~~przegrać~~ poledz.

Stanisław. Piękne to kasto, jeżeli celom je-
go jest dobro ogółu, a wadząca miłość bliż-
niego. Inaczej będzie wstrętnem barbarzyń-
stwem kilku prasserów naszych; z tą róż-
nicą, że tamci i w nędzy żyć umieli. Takie
kasto runie jak gmach bez fundamentu, dru-
goczegę zwyciężców i zwyciężonych.

Pawet. Gmach szczęścia forajniejszego bu-
duje się na miłości własnej; przynajmniej
to solidny fundament.

Stanisław. Żaluro ma to do siebie, że własna

rdza je trawi.

Pawel. Nie bzdura pan. Czyż nie logiczniej jest myśleć o sobie? Co ci przyjdzie z tego, że podasz rękę pierwszemu lepszemu? Nasmiej się z siebie i niewdzięcznością zapłacisz.

Stanisław. Kto obowiązek spotnia, ten nie wygląda wdziernością rysuj!

Pawel. Spotniaj pan swój obowiązek, bo ja za darmo kubka wody nie podam.

Lopata / wdzierając się do Pawła. Panoszek rądowno rękę.

Pawel / p. Lop. /. Tyś to rozumiasz?

Lopata. A jeseć by ten, proszę łaski pana. Co mi z tego przyjdzie, że zrobię komu ja rękę darmo rękę.

Stanisław / głośno /. Ciotowisko! czyż nie masz w nagrodę wewnętrznej radości, które najwyjśniej szerzisz ciotowiska Stanisławowi?

Łopata. To tygo nie próbował, proszę Łaski pana.
Moje wnętrze wtedy je radościuione, kiej wsm-
nę co smacnego o! Wtedy ctowick taki se gili-
wy jakby się do raju dostot.

Pawet /dobry wy butelki z wodzą i więcej gębie korak/. O!
co maury zdrowy rozum. Masz stumwie. Roz-
sądnym ctowick myśli tylko o sobie, o innych
wspomni wtedy, gdy swój interes w tam widzi.

Łopata. Biegac jak.

Pawet /pije z butelki/. Do ciebie Łopata! /pije

Łopata /publikuj, i się z kom. zadowoleniem/. Naj-
lepsze.

Stanisław /uśm. obserwuje obydwu/>.

Pawet /pociągnęwszy kilka tyków, odchyła butelkę i
rozkwasuje się!.

Łopata /przyjmuje odchylenie za podawanie, bice
na butelkę!.

Pawet /wydmuchuje butelkę/. Proszę chanie!

Łopata /redkrowany/. Jak to? Ja myślotom,

re paneczek mi podaje. Proś kto do kogo
pije, to go i częściej.

Pawet. Daj kieliszek.

Łopata. O! rzęliś imo oto idzie, to się znaj-
dzie /składasz stonie tak, żeby płyn nie przeciekał/ 40!

Pawet /natawony dop. w stonie wódki/. Kasa do-
wyć. Mówię łopy mówiały wyłai pół strona.
/pije powtórnie/. Do ciebie!

Łopata. Wzycięgoś mi lepszego! /spija
z stoni i oblinuje rękę/. Kaa! /ranyśno /wyj-
mnie z raparnęty kaweternonej kielbasy i w
kórca/.

Pawet /rady kaje butelki/. Nie taka jak ta,
którę ty pijasz. Ceryszerona, uwaros mi,
jchowa!

Łopata /podaje Pawetowi kielbasę z oblipoką
mięgrabnosiną pod samą ustą/. Niech pane-
cek prubujej pro wódce.

Pawet /obwarowy odroga rękę z kielbasą, a i ta

ostatnia wypada mu z ręki na podłogę! Prosen!
ja nie korkuję swoich spacyatów korkiem
z rynnarska prubiera się do pisania.

Łopata (podnosząc kielbasę, wierzając w pia-
sku i chowając). Mos za swoje dobre serce.

Stanisław (do Pawła, sm. się). Pobiteś się pan
wtasną bronią.

Paweł. Jakto?

Stanisław. Dowodisz pan, że nie
uerynim nikomu, co by ci korys się nie przy-
niosto, a przed chwilą wyłates' eręć płynu,
który jak eunisk, w brudne rzes Łopaty,
nie przyjmując wramian nawet lichej pre-
kgzki.

Paweł (półpryjany). Aha, he, he, he! A czy to
nie polechec mego ja? Powłaram panu,
że jesteś młodszy od siebie. A przecież i
begam u tej poludki muci okrucie dla ne-
dry, którą skrycie oddiera bez litości. pro-

Piera się. Zresztą, uważasz mię pan, mo-
ja ocyszczona łopiej mi smakuje, gdy ją
wypiję choćby z takim świątką.

Staniław. A wiesz pan ota czego? Oto
ota tego, że chociaż przez najgrubszą skórę
egoizmu gwałtem przeciska się uernie
szlachetniejsze — uernie które kąpię się
dzielić z bliźnim szczerościem lub przyjem-
nością. Nawet niedoła bliźni nam się
wydaje, gdy bliźni z nami współtuje. To
szlachetne uernie rowie się miłością.

Pawet. To słabość, uważasz mię pan / śmie-
ją się. Miłość reszta na psy, odkąd ludzie
prekonali się, że ona ani procentuje, ani
na rasław służyć nie może.

Staniław. Prawda, że miłości ani zastaw-
wić, ani zrealizować nie można — ona
nie mierzy się wartością stawa; ale tej istoty
cożej nie kupisz za skarby całego świata,

gdy ci jej bratnie palaszemie. Wielka jest
ona, gdy wnosi nas ponad wyższe twory i
prepaści nieprzebytą stawia pomigdy ni-
mi a ertowickiem. Ona jedna daje nam
to szczęście, za którym próżno gonisz ci, któ-
ry je w rmyslowych rokoscach szukają. Ona
wnosi nas w nadziemskie sfery i tam po-
nad gwiazdami poci niebiańską rokoscą.

Łopata. A niechby ją tam i miłości u-
datą wyprawę. Orany! to chyba musi rza-
kie pić wiorst do góry albo i wyzi.

! Powet i Stanisław śmieją się!

Scena II.

Ciz i Lampartowicz

! Lampartowicz lat 48 z ryją stryżoną brodką
wąsy cienkie. Długie równie ryje, włosy blond
w tył zaczesane, ubrany w wykwinny marynar-
keny garnitur, na nosie rłoto okulary,

orkywny, powarżny wehndi re swego pokujni.

Šamparłowier / wehndge d. s. Šopaty.
Cy tyś ty w szkole?

Šopata. Niby jo, prozrę wielmornego
pana?

Šamparłowier. Ty, ty. Pytam się, co
stysz, że placiesz jak siedmioletnie
dziecko, które prócz tabula i matuli
nie więcej nie widiało. / otwier. szafę i szufel.

Šopata. Jo ta prozrę wielmornego pana,
w szkole nie bytem, ale więcej znam
od tych, co škoty przechodili. / zdumy, bo my
tęży organista. Tęży.

Wonysey się śmieją

Panowie śmieją się, bo nie wiedzą, co
to był za organista. On prozrę książki
każdemu odśpiewywot! a jak ospusieit
organu na wszystkie wyciąganki, to
drugie ludnie się oglądały, a inze z po-

ściota uciśkały. Jęgo ocieś bez cześi ro-
 ków był wójtem, i rebyli go nie zrucili,
 to do dykchośby wójdomot. On na co spejnot
 to robił. Zachorowato komu bydlę abo
 inny jaki ctowisk, to on wójlepiejwy-
 kurowot, reśli miot ryć; a jak nie, to
 rano pedit, re umre i umar. Tegary
 narqdot, krew puseot, wróryt, uroki od-
 cyriot, rannowiot, a kiedy pedit, re
 będzie pogoda, to jak amen w pocieru
 bytu, chyby re dyśe przeszkodit.

1. Dampartowien i Stawet. Śmiejaśie!

Pawet / tłumnie śmiech. Ho, ho, ho! Towiel-
 ki cztowiek.

Łopata / zdumę. Abo mi? Ale to jesse
 nie. Kiedy wa wnoey biga wesieło, ra-
 chodxi mu drogę rty duch. On nieco my-
 ślęcy jak nie potnie go na odław saktu-
 kowym kijem, a tu ino smotła zonygo

cisła. Potem zrobił się straszny шум,
wiechna się siarczysto zerwała, a traskot
euc' było rapach siarki i smoty.

Pawet (j.w.). To on się nie bał?

Łopata (j.w.). Ale! ady on, psia noga,
poszed narajutn w to miejsce z marni-
cą, rebrot woyicką smotą i miał ją od
leccinio rory.

Pawet (j.w.). To strasne rzeczy.

Łopata (j.w.). To jeszcze nie. Tymoweg
pora rastwego noc w lesie. Idzie on sobie,
idzie, idzie, a tu wilk! Wilczyko wy-
screyło reby, clysnęło oceanami i jur, jur
miało się rucić na niego - Justrogan i Ojej!
jare mę mrowie poliero. Wtedy onre
ceice organisty w okropnym strachu ra-
cyno się oguisieie modlic. Modli się, modli,
modli i patrzy do góry polecający dusę swyja
Bogu, a wilk racyno wyc' i cofac się

w tył. Kiedy onci ociec organisty obocyt
 jak jedna gwiazdka oderwata się od nieba
 i leci prosiutenko na nich. Usiąpł on
 się tej gwiazdce, a ona ekłap! przed wil-
 ką. Wilk ją zjed, mochnyż kilka razy
 ogonem i posad.

Wryny śmieją się

Panowie się śmieją, a przec to święto
 prowa, bo ociec organisty przyniesł ka-
 wolek tej gwiazdy i pokarywot. Był to
 niebieskie podobne do galarety.

Sampartowicz. Wtem wrystkiem nie wi-
 dai wielkości swojego nauczyciela.

Łopata. Jak to? Kto miał takiego oj-
 ca, ten musi być przynomni now jese
 mądrzej.

Pawet. A dy co umiesz?

Łopata. Ja? Umieję czytać, rachować
 nawet do tysiąca. Ja jak co napiszę, to mg

nikt przeczytać nie potrafi - nikiej nas
diedzie z Wilego-Ogona, co go także prze-
czytać nie można, bo on ma wszystkie naty-
śle! - przeszedł całą łacińską księ-
żkę od rękopisu do samego końca.

Paweł / tłumacz śmiech /. Kiedyś taki
ucionny, to wy tłumacz mi, co maury ma-
terjalizm?

Topata / myśli /. To rawito psia noga...
myśli / Materjolis... rawo!... Ma-ter-
jo - lis... (nagle) Wiem!

Stanisław / raiekaniony /. No, no?

Topata. Materjolis będzie tak: mater-
maury matka, jo - to niley na ten przy-
kład jo, a lis to ten co kury dusi / usinie-
cha się rado wolony /.

Stanisław / rado wolony /. Brawo! Wyt-
mauryles / aterywie, ale wypadło ma-
komie. Twoje słowa: matka, ja

i lis dohtadnie stomaczą materializm.
Matka to materya, z której weryetko
powstato i prócz której nie nie istnieje
pedług materialistów; ja znaczą my-
śleć tylko o sobie, To czego materya-
lizm zwłaszcza niższe umysły uspo-
sabia; lis znaczą zwiernę, którem się
staje każdy samolub.

Lampartowicz (wyjżwary plikę papierów
i idąc z nią do stołu - d. s. l. Maryał. /siada
po tylnej stronie stołu/

Scena III.

Ciż i Jdrek.

Jdrek lat około 22, narodził maty, ubranie w dlin-
nych i łabach nieokreślonego kroju i koloru,
kamieszki dzianowe powytkonywane i nie
od pary, spodnie u dołu poszarpane, na
głowie czapka zimowa z oddartym do potu

wy daskim wchodzi dosyć śmiało.

Jędrak /odrywając czapkę/. Czy tu kantor
pana przedsiębiorcy?

Łopata /gniewnie/. Czego?

Jędrak /prawdę/. Nie do was mam interes.

Łopata /oburony/. To się wymiesz! Tu
nie wolno leda gąlganom wchodzić ję-
pycha Jędraka.

Jędrak /uderzając Łopatę kciukiem w bok/.
Nasz chanie Łopówkę.

Łopata /wrywany się na bok i ratakając się
ku ścianie/. Oj... oj!... jójój! jój! jój!...

Jędrak /patrząc na Łopatę z odzieniem wyra-
źni i spótnością/. Jak ci ra wiele, do mi
mówić.

Łampartowicz /oburony/. Co do?!

Łopata /krzywiąc się z bólu/. Oj... ojój!... oj!
Tak mi rajchał pod ręką, że tchu...
złapać nie mogę.

Jędrzek /nie bracie Kentenauki/. Przepra-
 szam panów, za wielką mi datem łapów-
 kę — co zrobić, kiedy teraz przeci tego
 ani rusz. Chyba że się ma jaką protege.
Paweł. Ale on z twojej łapówki nie
 radości wzięty.

Jędrzek. Trudno prosić panów — dają ta-
 ką na jaką mnie szyć. Jak nie stworzą,
 to kamień albo inny jakiś nóż.

Stanisław /oburony/. To nie po ludzku.
 Takie postępowanie może cię do więzienia
 doprowadzić.

Jędrzek. Proszę ją łaski pana, nie taki
 dyabeł straszny jak go malują; a i lu-
 dziska nie takie złe jak się wydają, ino
 trzeba umieć trafić do serca.

Paweł /usmiechając się/. Który takim?

Jędrzek. Trudno; jak się nie można
 do niego wtrącić bez uszy i usy, to się

wentyl świadomyj czerem popadnie i jarda.
Lampartowicz p. s. Ten kiedyś wyseko
stanie / obserwuje Jędrka.

Pawet. Tuck z ciebie, ruck! Nie obey
ei postyp — Będiesz cztowickiem.

Jędrak / paronimiale. Ja myśle.

Stanisław / obunomy. Czy się pan nie
za daleko posuwasz? Pochwalasz pan
o ale i wstrętnie, zamiast zgaranie.

Pawet / usmiechając się. Spóźniłeś się
pan ze swoją moralnością — Na koniec
19-go wieku stanowero za stare.

Lampartowicz do Jędrka. Co ciebie tu
sprowadziło?

Jędrak. Szukam roboty.

Lampartowicz. W jakim kierunku
pracujesz?

Jędrak / roztropotamy. Ja?... Tera w za-
dnem, ale już do woryszkijskiego jestem zdołny.

się pod szarym strzychem rodzimem!

Wszyscy się się śmieją!

Nie wierzą panowie? Niech mię
Kochwoskie preciski sejszą jak to nie
prawda do Łopaty. Myślisz, Drwoniaku
żem się rodził na Barłogu jak ty?

Łopata / przestraszony coła się w tył!

Jędrak / j.w. / Moja posłać była i naj-
lepszych materiałów do papierni, bo
moja matka była taką kuperową, co to
doskazywa różnych towarów do papier-
ni i innych drukowni / przystępują
bliziej do Łop. /

Łopata / coła dalej przestraszony.

Jędrak. Flak! Masz szacunko-
wość przede mną, to dobre... Zmądra-
tes potanku sypna Wojnego, wiesz,
że nie tra pagardzić wtowiekim, choć
on zaklejony w ideńlowane koperty,

Co takie koperty mogą być pamiątkowe.
 Tak jest pokazuje raporty. Ten kaskiel
 podwójnie pamiątkowy, co jest po moim
 dziadku, i kurweta, co byli na weselu mo-
 ich rodziców, w tym kaskiele się wyłożył.
pokazuje kamason. A topuchy z wenty-
 lami to nie pamiątkowe? A tyżur?
 a pedalecności? pokazuje przednie. To ci
 prezent na imieniny od matki rozstawa
się, a widząc wehodygę Stw. usunę się na bok.

Scena IV.

Cix i Stodecki.

Stodecki wehodyga. Dzień dobry! - Co sty-
 chać? Wita się z Lamp. Staniet. i Pawtem prer-
podanie ryki. Węzwy kraj wstają i z strankiem
ścisnąją podany ryki.

Lampartowicz. Od nadzoru pierwszej
 Brygady nadzedł raport, że roboty przy

sięgłbym, że mu tysiącki w głowę rajskaty...
Kroście los nam się usmiechnie, uda się racje,
nie spuszczyć z oka Dampf!

Dampfartowierd.s.! Kattem presento 150 ty-
sięcy gotówki! po ogląd ukradkiem na Sto!
jak gdyley w tij chwili ekciał się rucei na miego i
watrga się nerwowo! Podła natura er bwie-
ka — widryga się na mysl sama! po chwili
Cremu się chwież w postanowieniu! Walka
o być racija, materializm gwaltom ocry
otwierca, a ja się krępiję resortkami głupich
przesądów! walery z sobą! Czyż nie ma ję
sity, by wyrwać te chwasty stojące na dro-
ze do szczęścia! walery!

Stodęcki główno do Jędrka! Crom się raj mowa
leś?

Jędrak. Kositem piasek dopokąd mat-
ka rytu z potem! roz ny robo tę, jaka
popadła, ale to wszystko na pszy! staw

na wystawecznosci z kolegami nie bylo. Erow
tu gadać - bylam frajer za leniwy i
za glupi.

Stodcecki. A teraz chcesz być pracowitym
i mądrym?

Jędrak. A po co ja bym tu przycho-
dził? Ja tak powiedzialem sobie: pa-
dnu przy robocie albo panem osztań.

Stodcecki /uśmiechem radości/. Widzisz masz
energiję - Jesteś podatnym materiałem
na dobrego człowieka. /przestrachany/. Dłham
się, byś tej energii na rta nie wrył, bo wte-
dy... Nie powiem ci, com miał powiedzieć...
Bądź dobrym i pracowitym, a exercise się nie
minie.

Jędrak. Panie przedsię bierzo jak osztań byga-
bym, to przez filantropności nie będzie.

Stodcecki /dobywając pieniędzy/. Kto chce być dobro-
czyncą ludzkości, ten i bez pieniędzy nim

6
bednie. Daje Jedrek 10 rubli! Mam ten pa-
sierok i kup sobie lepszy garnitur (do
damp.). Każ mi daj jaką robotę zosta w
moim pokoju!

Jedrek (za uchodzącym). Trisnąć sam przedsi-
ewiony (do damp.) Panie! a może jaką
doświadczenie?

Dampartowski. Obarczył, do czego bednie
idę (magla). Ale! daj mi pasport, bo
byś się mógł ulotnić z pieniędzmi.

Jedrek pokazując pieniądze i dobywa pasport,
Przepraszam, taka kampa jak ja nie
ułatwia się przez piepru daje pasport d.s.
Mam długi prawdziwy głosnia. Tera sry-
pie po kparty.

Jedrek wychodzi gł. wejściem - Stanisław wy-
chodzi z Słodkim!

Scena VI.

Lampartowicz i Paweł.

Paweł /d.s. obserwując Lamp. / Kiebyś mnie plan układa, wpisuje i wolna robota się do Lamp. /

Lampartowicz /d.s. / Za śmiercią koniery się wszelka odpowiedzialność... A do śmierci...? Jak to — nie miałobyś sposobu na zatarcie śladów...

Paweł /uderzając Lamp. po ramieniu / O czym tak myślisz?

Lampartowicz /drgnąwszy / Co cię to może obchodzić.

Paweł /naczący / Czy byś zapomniał?

Lampartowicz. O czym?

Paweł /j.w. / Nie udawaj — Twoje rany ślenie się wiele mówi.

Lampartowicz /zmieszany / Bez tych domysłników.

Paweł. Masz słusność — szkoda czasu...

Strykowski, ile masz Adas'na gotówki?

Lampartowicz, maskuj się! Więc coś mnie
mnie obchodzi jego gotówka.

Paweł. Czy znówu idziesz? Przypomnij sobie nasze plany... Wszak postanowiliśmy skorzystać z pierwszej lepszej sposobności mogącej zapewnić nam wygodną egzystencję... Oto jest ona. Ma około 150 tysięcy... Dzieci wyjeżdżają wraz ze służbą najdalej za granicę... Piotr śpi w oficynie — brama otwarta noc całą...

Lampartowicz /udziaje oburzenie/. Przecież wstrętna istota! Czy sądzisz, że religij, honor i stawać tak mównie przez tyle lat zapracowaną utopił jak ty w kieliszku?

Paweł /zdumiony/. Jakto? Ty mówisz o religii, którejś przed kilkoma miesiącami sponiewierał i z błotem zmieszał?

Ty - coś słów nie miał na uwielbienie
materializmu? /niepokojny/ Nie, ja cie
bie nie pojmuje...

Samparkowicz p.s. /Dostaje wreszcie prze-
konaniem się, że byłbyś niebezpiecznym
spółnikiem /głośno/. Jesteś idiotą, je-
liś to niby zwiolenie przyjęł za sere-
re, mając mnie od serkijnej towy jako cto-
wieka, którego za wrów dla innych sta-
wiano. Ja spodziewałem się odriedczyć
majątek, który mi berdiedny ojciec kre-
stny rapował, proto, widząc w tobie zdolne-
go ctowieka do prowadzenia interesów,
postanowiłem wypróbować cię. Na seręście
majątek dziś dopiero przechodzi w moje
ręce, a ty już wtedy dowiodłeś mi, że je-
steś dobrym materialistą ale na spół-
nika dla zbrodnicarza /patrzy na Pawła z
oburzeniem i pogardą/. Odwręć się ode mnie!

Nie mam nic wspólnego z wyrutkiem
spotecznościwa...

Pawet /pnerarony/. Alei...

Lampartowicz /prerywajcie!. Unikaj omie,
rebyrn cię nie rdemaskował przed światem.
Pamiędasz chyba, z erem się rwiszytas pre-
denng...

Pawet /jw.!. Konstanty!...

Lampartowicz /jw.!. Słuchaj! gdyby losy
nieścergene zdaryły śmierć wspólnego
nam dobroczyńcy, to ty odpowiesz!.

Włodzisław Stodęcki - Pawet, chęce untkęć oka Sto-
wychodzi głowem wyśięm!

Scena VII

Lampartowicz i Stodęcki.

Stodęcki /p. Lamp.!. Chciałem z tobą pomó-
wić w interesie najmn ludzi...

Lampartowicz /mieszczany, prerywajcie!. No-

eno żaluje, że obowiązku mego w tym
względzie spełnić nie mogę... Dis'jere
podróż miż creka.

Stodeck /przeotr./ Jakto? Tak nagle i
w chwili gdy ciście najwięcej potrzebuję?
Dla czegoś mi wreszcie o tem nie wspo-
mniał, bytym wstrzymat wyjazd Ja-
musa.

Lampartowicz /niepokojujny/. Myślę o wspól-
nym interesie, zapomniatem o osobistym.
Jako jestem zmuszony wyjechać na kilka
dni do Krakowa wedle objęcia spadku...

Stodecki /uradowany ścisłością reki Lamp. /Min-
struje ci z całego serca /wstrząsa się nerwowo/.

Lampartowicz /prejsty dresserem przy ści-
skaniu reki Stod. /Dis'kuje... /pruika wra-
ku Stod. /

Stodecki. W jakim razie jesteś uspra-
wiedliwiony.

Dampartowier / niespokojny. Dzieć nie
mao potrzeby zatrzymywać - Stani-
staw mnie w zupełności zastąpi. Le-
piej się wywiązać w tym interesie niż ja-
Dzieńny do Cztowick.

Stodecki. Jestem radu wolony z wyboru
zastępcy swój. Panie Cegliniski!

Scena VIII.

Cia i Stanisław.

Stanisław / wchodzi. Co pan inżynier roz-
kazuje?

Stodecki. Pan Dampartowier wyjechał na
kilka dni, zatem pan Bedezek zastaw zastę-
pic go.

Stanisław / kłaniając się. Żałęli inawej być
nie może...

Stodecki / przechybiając. Tak być musi - Pro-
szę do mnie na godzinę dziesiątą wieczorem.

Stanisław (Ktania) i siostr. Będzie punktualnym.
(Ktania się i wraca do pok. Stod.)

Scena IX.

Stodecki, Sampartowicz, Wanda, Janusz i
Piotr.

Piotr lat 84, mocno pochyłony, wszystkie dnie wiszące
broda golona, głowa лыса, w lewej ręce trzyma
pekt kluczyków i w chwili radości lub gnie-
wa bierze nimi, ubrany w szarą sukienkę
z potrzebami. Janusz lat 24, piętowy bro-
net ze stryżoną brodą i rękami czyszczącymi
wzrostkiem, ubrany w podwójny garnitur. Wan-
da lat 16, ubrana jak do podróży, włosy
ciemne, brwi piętowe, bardzo jak na swój
wiek poważna wchodząca rękami.

Piotr (zachodząc drogę Wandzie i Januszowi i bier-
ząc klucze). Niechże pan Janusz poda rę-
kę pani Wandzie - Poformie, poformie.

Janusz / uśmiech. Dobrod. / Mój staruszeku, wszak
żesmy już nie dzieci.

Piotr / brzyga kłus. / Święty Piotrze! już
mi się buntuje. A dawniej ja was nosił, mu-
stat... / całuje rękę Wandy i Jan. / No już, już
jak sam chcecie / staje przy drzwiach /

Janusz i Wanda idą do Stodleckiego. dąpar-
towicz kłania się z maczkiem. Wanda i Ja-
nuż odkłamają się i idą ze Stodleckim do jego
pokojów /

Scena X.

Dąparłowicz i Piotr.

Piotr / rozkoszuje się wychodzącym / Jakie
to piękne! jakie to zgrabne! a jakie do-
bre... To cała ich rodzina taka. Tacy
ceyli dziadkowie, tacy rodzice, takie idzie-
ci / chodzi uśmiechnięty i machinalnie dźwosi
kluzykamy /

Dąparłowicz / d. s. / Haczegon dżugnet,

gdym się skat jego rękę... Na twarzy postać
 głem strasny skurek jakgdyby od przedu
 elektrycznego lub srdyletu... Ja mrowie
 powrotem za skórą... chodź ramy ilony!

Piotr /d.s. obserwujcie damps!. Smutne roz-
 myślanie po wewrojszym balu... Widać
 pustki w kieszeni obserwujcie drepurę i mru-
czkę pod nosami!

Lampartowicz /j.w./. Mój dreser upra-
 wiedliwiony, zrodziła go bowiem walka
 wewnętrzna z resztkami skrupułów, ale
 on... Czy by dusza jego dostregła w moim
 wzroku zamach na siebie! przerazi się!

W takim razie bytaby wreszcie wiedzą — mo-
 że nieśmiertelność! kręwi się! Dla czego jej
 ciałowiek zrozumieć nie może... Czy by
 należała do rzędu dzisiejszych imów...

myśli pomuro, chędną posuwać!

Piotr /d.s./. Zmatam go od tyłko Barber

cia /pokornij/. Co to byto za dziecko — ba dzie-
ko, dyć on jessere do 46 roku życia był
wzorem wszystkich cnot... Na miesiąc-
ście rawiato morowe powietrze z barbo-
rnych stron, rapowietrzyto dysigce nie-
sreśliwych i ściele pokotem cnoty chre-
ścijańskie, kauftanie i poemnie obowiaz-
ku... /patrzy ze współterciem na damps/. Piedy
on — diś stawa się tyłko o to, by uzyć, bo
tyłko tyłko naszego, mówią z powietrenia, co
su wryjemy... /obserwuje damps ze współter. ki-
wa głową/

Dampartowier /p.w./. I znowu wpadłem
w otędnę koto odwiecznej głupoty /smacz/.
Prócu materys nie nie istnieje!

/wchodzi Ariela i Henryk/

Piotr /idąc do potężu Staw/. Pójdz do nich — mo-
ga mi potrzebować.

11

Scena XI

Dampartowicz, Ariela i Henryk.

Ariela lat 17, śliczna blondynka, ubrana mo-
dnie w ranny garnitur. Henryk lat 14, u-
czeń gimnazjum chce wchodzić do szkoły.

Ariela /obliczając się do damp./. Ojciec! pieniądze
dy na obiad — Trafia wreszcie sklepiki
obesła i z niczem wróciła — Nie ma dla
nas kredytu.

Dampartowicz /smutnie/. Nie nie mam —
Wreszcie poszło na wierzajskie przyjęcie...

Ariela /mrotno/. Jaks! więc całe 150
rubli miesięcznej pensji poszło na je-
den wieczór?!

Dampartowicz /niepokojny/. Cóż chcesz —
wina drogie... wreszcie zmuszono mnie do
gry, a wiesz, że gram niecierpliwie... Nie
mowa się było afiszować jak u drac.

Ariela /rozprawiając/. Wielki Stanisław

pożyjemy...

Dampartowien / pytam /. Co?! chess, żeby i
on wiedział o naszej nędzy? Nie! do tego sto-
pnia nigdy się nie poniżę.

Aniela / w. /. A więc z głodu umręmy...

Henryk / p. /. Ja grusinię będę
w niesiecie pod czas wakacji... Nie, takie
życie nie do niesienia / p. /

Dampartowien / w. / co tyje kolijno An-
i Henryka / Nie płaćcie, drogie dzieci... za pa-
nę dni we wrystkiem optywać bzdurcie

Aniela / o. / co tyje o. / Po śmierci głodo-
wej... Dziękuję o. /

Dampartowien / o. / co tyje o. / Nie płać-
cie mi pozwolę wam umrzeć z głodu / p. /
Henryk / Anieli /. Masz, zastaw u Józka, do
wam wystarczy.

Aniela / p. /. Ja do Lombardu?!
p. / Ojire...

Dampartowicz / umieszam /. Masz słusność...
 Ja to sam ratalwie, a za parę dni... /mercia
 /cię / niczego wam do sergicia nie bratanie
 /dnę /przejty /diwnom /wruszeniem /

Amiela / prestrawiona patrac na Damp. / Ojcie!
 co sobie? Widzę cię w takim stanie, że który
 droczorem przejmuje.

Dampartowicz / starające się panować nad sobą /.
 Kto z nędzana nagle staje się bogatym,
 ten umyśle powstradać może... /chwyci
się /Jutro /sukcesya /po /moim /chrest
nym /ojcu /skromny /nasz /niedostatek...

Amiela / w przejściu z prewarzenia do radości /

Oh!.. /Stapie /się /za /piersi /jakby /by /serce
uspokoić /chciała /Może /to /sen...

Henryk / skacze z radości i wierzące się
u sryi /to /Amieli /to /Damp. /Sukcesya /
sukcesya! /Kintka! /powin /bydrien
miatu! /ja /Kucyka! /Kintka! /Kint-

ka! wyjdziemy na łonie miśrkanie
Amela / przychodzi do siebie. Henryk! He-
min, będzie roszdny.

Henryk / i. w. / Ninka! potąd wrystkie,
go będzie myśli! / prokazuje cymbek głowy,
robaerpa. / pety na damp. / Ojcie! wyglądasz
jak jak Polak Topicki, kiedy lekusi nie
nie umie — Ciesze się ojciec, skare sobie
i cieszy się w komic. gestach.

Amela / wieszajcie się u syni damp. / Ojcie!
Prerazasz mię sobą... Bez pogódki esto.
dampartowier / usiłujcie być spokojnym.
Nie troszczcie się o mnie, drogie dzieci.
Radosie, że odjad na nicem wam zły-
wai nie będzie, dziwnie mię usposabia.
Nie mogę przyść do siebie...

Henryk / pucuje się u syni damp. / Syn
latud do mnie! obaerpa, jute ci we-
sto będzie.

Damparkowicz / do Les wronowym / Drogie dzieci
ci! /całuje Henryka, potem Anielę / serce
moje prawdziwe... Nie ma-crego bym
dla was nie poświęcił...

Aniela / kochając się w ojca
Damp. / Zwłaszcza dla swojej kintki /ca-
łuje Damp. /

Henryk / odpychając Anielę / Proszę An-
ta! Henryk nie gorzy od ciebie /wiera się
u sryt Damp. /

Damparkowicz / wsiadając oboji / Jedna-
kowo was kocham... Ale idcie już, id-
cie — za godzinę przyniosę wam pienię-
dy.

Henryk. Dobrze, tatuś / do Anieli /
Chodź kinta /do ucha /

Kasztan / kintki z
lewnictwem i sprawimy forrowi niespodian-
kę.

Aniela / kłaniając się Damp. z kochanki /

Au revoir papa! /wychodzi Henrykiem/
Lampartowicz. Dowiedzenie! /D. 3./ Bie-
dne dzieci, naco by ci się przydała francuska
ryna bez majątku /wychodzi do swego pokoju/.

Scena XIII.

Stodecki, Janusz, Wanda i Piotr.
/Wszyscy wchodzi z pokoju Stodeckiego, roz-
mawiają/.

Wanda. Ojciec! wszak często będzie
nas odwiedzał?

Stodecki. He rary mająż swobodną
chwilkę.

Janusz. Nie wyobrażasz sobie, drogi
ojciec, z jaką radością rozstąpiłbym cię tu
przy budowie... Wychnąłbyś nieco po pra-
cy...

Wanda /Błagalnie/. Ojciec! zgodź się na
proponycję Jania... Czuję że bardzo mi

bedzie skuteczn bez ciebie.

Stoddeck/ostrop. Co to! Jakis to kolosalny
niewzrodek! Wam mlodym potrzebie
swiere wracenia wiod balsamiernego pol
i lasow powietna - ja stary, zahartowa
w pracy, przywykly do niej od tylu lat byt
bym rowiej skarpowany; staryerathym, ra
grytbym sie. - Tegnam was i rycz srecz
sliwej podwozy, serdecnie i rozcudajac ussi
ski!

Warda/omdlowajaco. Ojere... nie umiem ci
opisac, co sig ze mnz ^{Orieja w tej chwili} ~~w tej chwili~~
Widz straszny i nieunikniomy snopaci...
Zdaje mi sie, ze cie juw nigdy nie obawz

Piotr/ocierajacocz. Swizky Piotre! Dy ja sig
robcere /plam bryerz, kluoykami/.

Stoddecki/maskujac wzmocnienie. Nie eras
na niedoczecne brednie! - Wtedy's sig...
Spieszy's sig, spieszy's! - Peing czechai

nie będzie.

Janusz i Wanda rozczuliłami całują rękę Stodęckiego i wychodzą. Potem wychodzi także Bron. Klara.
Stodęcki (j.w. za uchodzącymi). Dalej, dalej, nie
chcę się nie spóźnić! Stoi w drzwiach głównego
wyścia i patrzy chwilę za odchodzącymi. Potem
do ław wierszowany). Wyekwatem to w bojarin bo-
żej — w miłości Boga i bliźniego... patlam
chwasty z całą surowością, która nie domy-
śla się nawet, jakie nerwie rozpięta ser-
ce ojcowskie... /wstrząsnę się nerwowo! Wście!
co za straszny dreszer... Dziwna twoga i
szkoda mój światłości... Przemnie słowo-
gie ogarnia mądrość... /po chwili! Stroj-
watem dziecko za to, czego sam w tej chwili do-
maga...

Scena XII.

Stodęcki, Lejba, Aron, Stróż i Jędrak.
/Stróż i Aron prowadzą Jędraka./

25

Dejba / wchodzi /. Któż to wiekniomego
pana!

Stoddecki. Co za interes?

Aron. My tu stodieja pripravu-
dili.

Jedrek / udarzony / Ar. kutakiem pod ręką
Mass, gurtaju stodieja!

Aron / puszczając Jedrka i Pusia / się ra-
boję. / Sję... aj!... gawę... ajaj! / / opiera
się o ścianę /.

Stoddecki / oburony / / Przec / stąd! / tu
nie policya.

Dejba. My winny, co nie policya,
ale on / pokarzi na Jedrka / powiada,
co wiekniomemu pan będzie rozświaryć.

Aron / uśmiejąc się / dalej / Jedrek / tu
nie potrzebne żadne rozświarcenie,
to robij nita, robuj nita! - stodiej!

Ston. Cicho rydy, bo was wielmo-

czy pan Liriner nie pojmuje. To
powiem krótko i dokumentnie. Tak
było. Tamistom ja sobie ulięz wedle
składu tych rydów, a tu idzie zlodziej...
Stodectki / przerywajcie! Jakim prawem
nazwałś go zlodziejem?

Arton. A rzed taki! Tapczuch more
nieć piniędre?

Strów. Cicho, rydzie, kiej nie do cie-
bie pija / o Stod. Hłoh! rnow ja sto-
diesi, wickuorny panie. To kes joken
obcent, re wesel do rydów, domoj ja oko
na niego. Precie mi się co chroi, myśle
sobie, jak nie od niego za przepusce-
nie, to od rydów za przytrymanie.
Ale widzę, re on nie kradnie ino
prymiro, łarguje i chce płacić. Ja-
patrzę, a on wyjmuje czerwony papié-
rek - Hłoh! mówię i cap! za piniędre,

Tydy do mnie, reby im oddać, bo to ra
 przyadiewę, co ja storgowet. Gola, mówię
 nie sandy droga. To ucy sięchrajs re
 utłodziejani moła doeynek — To was
 wsisek na ralus zaprowady. Tak oni
 trynią mi dychę do ręki. To nie cheg,
 bo kiej oni ra obsecenie, które 5 rubli
 nie warke, bierę dzienię, to resła niech
 idie po sprawiedliwosci na nos troje. Ale
 on /pokeruje na jedrka/ umądrot i chciot nos
 omanie — gadot, re dostot se dzienię rubli
 od wielmonego pana. My toz niegłynie
 cap go ra kals iswa przyprawadili, do jedr
 A co, mystotes, re ci się upiece do Tydy
 Twom się nie nie ochrai, bo tylo mnie się
 nolery od wysoki osoby wielmonego pana
 liriniera ra utapanie utłodiejis. My noj-
 wyri do kory pojdieta ra sięchrajsi re
 utłodiejani. I thai moła re dychę. Kiej tak

to tak.

Stodrecki / oburony!. Wiele ci się należy, ale
ja tyła ci tylko udzieli, ile jest w mojej
mocy / wota!. Łopata!

Scena XIV.

Ciż i Łopata.

Łopata / wchodzi!. Słuchom wielkomego
pana.

Stodrecki / wskazuje na stróża!. Wygnie tego
łotrza.

Stróż / prewarżony!. Roba! - za co?!

Łopata. On ma moje pieniądze.

Stodrecki. Oddaj mu pieniądze / pienię

Stróż / przekazuje!. A dy oddom, oddom.

Łopata / Wzika sobie że wase pieniądze.

Łopata / wskazuje pieniądze!. A co! kto

stodrecki? / śmiej się!. Wzi' go Łopata
i wygnie na śmieci! che, che, che, che!

Stopata /wypychajcie stroia/. Dali za drzwi!

Stroia /wychodze/. Scimnowy z taką sprawiedliwoscia - klap stodia ile, nie klap drugie ile /ruska z stopata/.

Stodecki /daje Jedrak kartke/. Masz tu kartke i idź do innego sklepu po ubranie.

Jedrak /wisiwony kartke/. Drukujcie panu.

Sejba. Za co do innego? ja jemu odam za piżer rubli.

Stodecki /oburzony/. Za drzwi! Co waska rze wyrucic.

Ston /klatniajcie sie Stod./ - Dje! /Do Jedraka/. Choc pan, my pana bzdriem jeszcze opuscać.

Jedrak. Zebyta mi darmo dali, to jeszcze bym nie wsięz. /ruskaja/

Stodecki /D.S./ Czu mnie być wó wstrzyknij - sregu od uwoiergeia w ludzkiej postaci...

Koniec aktu pierwszego

Akt drugi.

Gabinet Stodleckiego. Tu prawej strony główne wejście. Wgłębienie okno na podwójne. Na lewo drzwi do dalszych pokoi. Na ścianach para obrarów dziejowych i portretów znakomitych ludzi. Vis a vis głównego wejścia biurko. Na biurku obok palącej się lampy leżą papiery, gąbki, listy i przybory do pisania. Przy biurku fotel i dwa krzesła. Dalej szeroki, krzesło i sofa z książkami. Nad biurkiem lustro.

Scena I.

Stodlecki i Piotr

Stodlecki siedzi na fotelu w smutnej radumie. Piotr chodzi, poprawia i okurna sprząta

co chwila spoglądając na Stoddeckiego!

Piotr p.s.f. Coś mi nieswój panisko...
oj nie, nie...

Stoddecki/budząc się z zadumy! Podaj mi
listy i garoty. P.s.f. Któż nie pojmuje... Któż
gdy nie doznawatem nic podobnego.

Piotr/przysuwając papiery. Oto są... Trapsowne
warne — niech wielkowny pan czyta. P.s.f.
i Wtórę się rozerwie/obserwuje z kominiarzem emta
miną bezwiednie następując ruszy Stod!

Stoddecki/rozrywa koperty, każdy list prze-
gląda jednym rękiem oka i ruka na bieroko-
garoty czyta w ten sam sposób. Potem czyta
się, wdycha i chodzący skim krokiem. Na
koniec siada i dumna jak poprzednio!

Piotr/moimoraniepokojony, brzęcząc kluczy-
kami! Oj! jest coś, jest, jest, jest...

Stoddecki/p.s. zrywając się! Kładź swego
niemano... Kładź nastrój ducha pomysł.

zkaż dresene, gdy ciato zdrowe... /staje
ranmyłomy/ Daremnie szukam przy-
czyny. /przeraiu się/ Mnie precznie sto-
wrogie!...

Piotr /wruszony/ Daruje wiekwoim
pan mojej smiatosci... pragnatym
wiedziei przyczynę smutku i niepoko-
ju... Pan cierpi...

Stodecki. Co ja ci powiem, gdy sam
je szukam daremnie. Mnie dzknota
za dziećmi? mnie precznie nieszczę-
scia... /wstrząsa się nerwowo, potem rozczulony
Kabier mi, Bwie, majatek, rabier
mi wrystko, ale dzieci zostaw mi
cato i zdrowo...

Piotr /konwizę się do ptawu/ Wszak dzieci
są zdrowe — Bieg ja ma w mojej
opiece, to i cwa im się stać może...

Stodecki /wruszony/ Dobroś powiedział,

Staruszkę — Pod opieką boską nie stać im się nie może... Jednak w ja powrzą, gdy duch mój się we mnie buntuje, gdy niewidzialna siła gniewie mnie swoim ciężarem, a jej opanowanie nie mogę.

Piotr Sę chwile w rycinę estowicka, z których nie umiemy sobie sobie zdać sprawy; ale te przechodzą jak some mary.

Stoddek /nagle/. Sen! /weselaj/. Przypominacieś mi /myśli/. Dziwny sen miałem tej nocy.

Piotr /ciekawością/. Dziwny sen? Jaki to był sen?

Stoddek /rozkoszuj się/. Dziwny! cudowny!

Piotr /j.w./. Czy nie mógłbym go usłyszeć? ja tak serzy lubię.

Stoddecki: Coż by ci z tego przyszło? Sny,
jeżeli są przyjemne, mogą wpływać
uspokajająco na nerwy, jakto masz przy-
kład na mnie w tej chwili; ale żadnej
powtarnej wartości nie mają... Sen jest to
syczenie gasnącego ogniska, któreśmy
przed chwilą zaleli.

Piotr /powaranie/. Często takie syczenie
wciążuje iskry, która grozi pożarem.

Stoddecki. Bajers gaduło.

Piotr /kajennier/. Aha, bajers gaduło.
Tniam ja sny.

Stoddecki. Proszę wdziernie, jeśli mi
powróci równowagę, opowiem ci.

Piotr /z dziecięcą radością, ciekawie ręką Stod./
Obredajcie ten — Dziękuję panu! /stuka
patrzy z niecierpliwością na St. przypominają-
cego sobie coś/.

Stoddecki /pochwili/. Najpierw ukaraj

mi się aniś mógł obojęny... W lewej ręce
trzymał palmę i mnie ją podawał, a pra-
wą w dół ukazywał.

Piotr / wronony /. Palma ma wy-
ciętą, ale z aniołem... Śmierć ma
mionę / prewarę /

Stodecki. Bredisz. Mówiłem ci, że
sny nie ma znaczą.

Piotr / dźwięk / prewarę. Tak panie, sny
nie ma znaczą, ale są sny nad sny,
a te rzadko bywają i nigdy naprótno...

Stodecki: Skoro usłyszysz dalszy ciąg
snu, wszelkie pomruce myśli pierchnę
z twej przesądnej głowy / opowiada / . Przy-
tem palmę - anioł miłki, a mnie
niecierne ogarnęły ciemności i di-
winy kolosalnie przyjemny sen ery-
darg. W tym stanie ~~całkowicie~~ erutem, że
istnieje, lecz z istnienia tego nie umia-

Tem sobie dać sprawy. Dopiero po stu-
giej chwili wstąpił się ~~nie stychanie~~ laski i
z błyskawiczną szybkością mknęłam w dal
niekierującą.

Piotr / posiłek, duszę się przeważnie / Tom / mię
Stodęcki. Nagle jasność mię obaczyła
i ujrzałam się w promieniach tak kolo-
salnie wielkiego słońca, że to wraz z pro-
mieniami wypełniało przestrzeń jak ono
granicie mię najęz. Wtem cudownem
prześwornym igrały mi gardy miliardów
istot obłocystych, których piękności nie da
się opisać. ^{lecz kaktus / ryfate, że nie stonity} Kształty miały ludzkie, lecz
co się pora niemi znajdowały. U ramion
miały skrzydła, których piękności sto-
kroć przewyższały wszystkie ziemskie
piękności. Skrzydła te w locie wydawały
harmonijne rorkosy napawające dźwięki.

Piotr / z radością umieszczając z przetrakaniem / niebo!
niebo!..

Stoddecki / miałty / szc Piotra / Tut u mego / osku
mąj dowata się / w zachwyconiu / dręga / mąj / i
Tęofilu podobna do innych istót i uka-
rywata mi w stercu Kławiciela... / nagle
wracając / wrok / w stronę / drzwi / preróżni /

Piotr / emylajcie / Stod. / Boże / Milosiermy!
co się stało...

Stoddecki / psychodze / d.s. / Nie... / Cręgo / się / pre-
straszac... / Drwiny / stan - chwilowe / ustabie
nie / i / nie / więcej.

Piotr / mieszkojny / Co / to / było / wieśnomy / panie?

Stoddecki / Nówięc / re / nie / Kalmy / na-
oya / skutkiem / westrojenia / nerwów... / Kola-
wato / mi / się / re / m / widział / ci / re / nieboszcaki
re / ny / presuwajęcy / się / ode / drzwi / wchodowych
do / pokoju / stę / chac / dwonek / Otwór / to / pan
Cagliński.

Piotr / idzie / otwożyć - Stoddecki / prechadze / się /

Stoddecki / d.s. / Drwiny / stan... / Teraz / widzę

że nie jestem zdrow / sieda na fotelu /

Scena II.

Ciż i Stanisław.

Stanisław / klaniając się / Przybyłem na
rozkaz pana inżyniera.

Piotr / machinalnie okurca i poprawia spody /

Stoddecki / wskazuje Stanisł. knota / Sięż
pan.

Stanisław / ociągając się / Wolalbym stać
wobec zwierzchnika.

Stoddecki / nalegając / Proszę. Mam na
dzieję, że i ty wkrótce nim zostaniesz.

Stanisław / siedząc na brzegu knota /
Nie marzę o tem prostym remi-
nikowi.

Stoddecki / Winnijesz sobie. Skończy-
łeś szkołę realną, a chodziś podobno na
uniwersytet...

31

Stanisław /ponrywajęc. Jako wolny słuchacz.
Stodęcki: To zaraz, ja cieliby, że pomimo
prezentów, o których słyszałem, piątko się
w górę.

Stanisław /szepkajęc. Wznanie to jest o rzy-
sem łaski pana inżyniera.

Stodęcki: Pana dampartowicza, jeżeli
mam prawdę powiedzieć, gdyż on nie pod-
niebiosa weźmie, o powiadając mi swoje
curriculum vitae.

Stanisław. Pan dampartowicz tak nie
słych łaskaw dla mnie.

Stodęcki: Słyszalem, że bywasz w jego
domu?

Stanisław. Od dwóch lat cię ^{się} wygląda-
mi pana dampartowicza.

Stodęcki /marząc. Spodobno jeszcze
kogoś innego...

Stanisław /weszkując. Keszety! -

obawiam się smutnego zakończenia
sprawy, od której całe moje serce się
roluje.

Stodecki: a co ci stoi na przeszkodzie?
Właśnie panna roska radiera?

Stanisław: Panna Anieła jest mi wra-
jemną.

Stodecki: Rozumiesz... Pan dżampar-
towiec przy kolosalnych zaletach ma
jedną wadę i ta nierówność musi
go do polowania na grubą zwierzynę...
Chybażem, że wzywaj na imieninach
pana i Anieli był baron von Reich-
mann? Właśnie na niego poluje.

Stanisław: Zapewne nie myli się
pan i w tym, lecz stąd nie mi nie
zagradza — Panna Anieła nie wi-
dzi pana barona.

Stodecki: ureszoty. Takim wszystkim w

porządku. Papiery twoje kolosalnie wyso-
ko stoją, skoro panna Anielka ci sprzyja.
Nary jedynarki i muszai nie będzie.
Zresztą i ty podobno nie jesteś bez grosza,
Stanisław. Mam zaledwie trzy tysiące.

Stoddecki: To mało? Ja rozporządzałem przed
sobą i tu mam mając 300 rubli gotówki.
Byli tacy, którzy i tego nie mieli, a dziś
większymi kapitałami rozporządzają niż ja
do Piotra / Piotre!

Piotr / idę z komiernym pospiechem. Co
wielmożny pan rozkaże?

Stoddecki: Kupisz tu bułkę wina i
kieliszki.

Piotr / j.w. / Wtem moment / do pcy z
komiernym pospiechem na lewo.

Stoddecki: Teraz do interesu. Traktuję
konatem trzy nowe przedsiębiorstwa, do
których potrzeba nam jaknajwięcej

więcej dobrego rozmieszka i rwących
wobotników. Otwó obowiązek ten wsta-
dam na ciebie jako zastępcę pana Gram-
partowiera i Lierę na twoją majomość
ludzi.

Stanisław. Spetnie' jak najstrupulac-
niej obowiązek na mnie wstrzymaj-
cie celem najusilniejszych moich sta-
ran.

Ślodecki. Jestem tego pewny Paje
piery. Ote kontrakt - kaź je sko-
piować dla siebie, żebyś mógł takwiej
obliczyć ilość potrzebnego wobotnika
Paji pieniądza. A do na korda.

Stanisław showa papiery i pieniądze - Piotr
przynosi wino.

Piotr stawiaje wino i sauz na stole. Jest
jagodka, wielki wózy panie, jak tra.
Juryczya korek Nie zapomniatem takie

o ciastkach malwa. Co za kolor!

Stoddecki i Stanisław wstają i rozmawiają
idąc do stołu

Stoddecki: Wypijemy za pomysłowość twego
matrymonium wstawiając Stan. kieliszek. Pro-
szę biere kieliszek.

Stanisław biorąc kieliszek. Pomyślnie pan
inżynier, że za jego zdrowie i pomysłowość
wypić się osmielę.

Stoddecki trzymając swoim kieliszkiem kieliszek
Stan. Hawa: Jak ci się podoba.

Stanisław podnosząc kiel. A więc za
zdrowie i pomysłowość pana inżyniera.

Stoddecki. Dziękuję ci i piję za twoją ^{pije} pije.

Stanisław stawia się dziękując w uścieraniu i
pije.

Piotr zakomiera rudowłosem przygląda się

stychać dźwięk.

Stoddecki do Piotra. Otwora rozmawiając cicho.

Scena III.

Ciż i Paweł.

Piśtro /w przedpokój/. Kaporwolekiem!
Wpierw muszę racjonalizować.

Paweł /przyjany w przedpok./. Russcraj, bo
jak cię racjonalizuję, to trup na miejscu.

1 drzwi przedpokój otwierają się z impetem,

Paweł wpada, ratara się i wywraca się na podł.

Piśtro /raindyerony dżepem i brzygzem kluczy./

A to niechwalosé!... No proszę...

Paweł /podnosi się/. Pryncypale! co to ra-
worboj... /padnie /Płukaj mnie - ruszy się
nie mogę /usituje wstaj/. Do sądu go ra-
porwę...

Stanisław /podnosi Pawła/. Włan'pan.
/podnosi go na nogi/.

Paweł /knieje się/. Po-pościwuj.

Stoddecki /oburzony wstaje/. Co pan
masz za interes o tej porze i w ta-

kim stanie?

Pawet /chwieja się/. Ja? /myśli/. Po co ja
tu przyszedł?... Ja - jak cię kocham, przyn-
cipale, nie nie wiem... /drgnęwszy na-
głe i wzdac pomrzym wrokiem - do siebie/.
Thawawresnie... /głęboko/. Przepraszam-
to proer pomysł /chwieja się/. Dwo no-
żek się ściele /chce wyjść, lecz nie może/.
Nicc mogę - coś mi się w nogi zrobiło.

Stanisław /Ja pana odprowadzę... /do st./.
Przepraszam pana inżyniera!

Stedeki /podaje rękę St./. Do brawo!

Stanisław /ktania się jeszcze raz, wpiąwszy
Pawta pod rękę i wychodzi/. Pójdźmy.

Pawet /idzie chwieja się/. Poseśmy... Daj głęby
branie... /usituje postawia St./.
17

Stanisław /unawja głowę/. Przepraszam-
nam kotar /wychodzi/.
18

Scena IV.

Stoddecki, Piotr i /pochwili/ Jedrek.

Piotr /patrzy ra uchwycygnij. Pochwili... /brzemy klucykanij.

Stoddecki /p. s. /. Pierwszy chłopak...
Gdy by losy darzyły mi takiego zięcia,
Majątek jest, a jest czysty jak tra...
Nie ciąży na nim krowda ludzka /p.
chwili/. Co ten pijanica cheiał?... To
ragadkowe...

Piotr /p. St. /. Czy wielkowny pan uwa-
żat, jakim on wrokiem spojnat na
warystkich?

Stoddecki. Nie lubię patreć na lu-
di w takim stanie... Nardy pijak mu-
si mieć coś, co grynie jego sumienie,
to ten odurca się, by nie czuć zgrzyoty.
/romawiaju cicho /.

Jedrek /p. s. uchyłaje drzwi. Udato mi się

wrażunge... /skł mię nie widział... /wzgl.

Da się / Felcy nie ten wrodawiony, bytoby
 trudniej... Czy ~~to~~ sądary tu spi... /wzgl.

Da się, haen postreżtery poruszajęcegojst.
 chowa się i przynyka drzwi.

Stodecki /do Piotra/. Jde spać, staru-
 siku.

Piotr /tagajnie/. Chętnie bym erwał przy
 panu.

Stodecki /ostro/. A to co?

Piotr /j.w./. Czuje, że jestem potrzebny.

Stodecki. Co ci do głowy przychodzi.

Piotr. Te dreszere, wieśmoiny panie...
 ta kęsknota.

Stodecki. Nie płć - Czuje się usat-
 nie dobre.

Piotr. Teraz, a potem?... Bóg wie,
 co mnie nastąpić... /tagaj. / Chętnie bym
 powstał.

Stoddecki / ostro /. Tę spać! Jesteś sta-
ry, potrzebujesz spacerunku.

Piotr / wronowy /. To pójdę - Dobranoc!
P.s. oglądając się / dognę jak pies pod pro-
giem / idzie wolno wronowy co chwila ogląd.

Stoddecki. Co ty tam mruczysz?

Piotr / pierzaje uszy /. Nic.

Stoddecki. Dobrze już słyszysz / groźnie /
Słuchaj! gdybym cię spotkał eruwając ego
obok mieszkania, wtedy toż! Co to, czy
ja cię mam za psa? Tę i potwór się, że
bym rastał cię w łóżku, gdy mi przyjdzie
ochota sprawdzić.

Piotr / z ptakiem /. Niech się stanie medla
warkam / katuje vszętko i z ptakiem wychodzi!

Stoddecki / p.s. /. Poeciwy staruszek... Kier-
ne to jak pies / idzie do kurnika i siada na
wprost / lustra /

Scena V.

Jedrek i Stodecki.

Jedrek / oświetlona ciekawka. Dobra... wsta
ry tu nie spi... / skrada się na palcach ściska
ję drugi nóż.

Stodecki / postrepytany w lustro Jedrka. Ory
to mara! / drugi z prerażenia nie odrywa oem
od lustra / Bore! co widzę... / drugi i nie odradza
drąże się, wyjmując rewolwer z biurka, srykuje
do strachu nie odrywając oem od lustra.

Jedrek / podruty bliżej podnosi nóż w
góre.

Stodecki / widząc niechybny cios, odwraca się
szybko i miera w Jedrka. Stój! / drugi

Jedrek / drgnąwszy spuszcza nóż, drugi z
trwogi, lecz widzi z jego wrota, że szuka
sposobności rżenia się.

Stodecki / niechęć. Najmniejsze porusze
nie a trupem polwie.

Jedrek / odryskuje przepomni. Wrysakko

mi jedno — Trzyna, albo panem osztań.

Stodecki. Dam szmat — ludnie przybę-
dną i oddadę cię w ręce sprawiedliwości.

Jedrek / niezgie strasne spojrenie! / nie pu-
sture nikogo.

Stodecki. W takim razie i sam nie wy-
diesz.

Jedrek. Mam okna.

Stodecki. Okna obstawia, dom okonę.

Jedrek. Mam noż i nogi zdrowe / jak
wiesz tylka wyna rukajce sposobności
ruccenia się /

Scena VI. Ciż i Piotr.

Piotr / uchedze / prerawny! / Wielki / Bowie!!

Jedrek / w / trwodze / oglyda / się, / a / widze / tylko
Piotra, / ruca / się / na / niego; / Stodecki / korzysta
jąc / z / chwili, / uprnia / Jedroka / z / tytu / za / reca / i / si
nie / ściska — / W / ty / Jedroka / wypada /

Stoddecki / trzymajcie Jedraka za rękę - do Piotra / Paszek!
Piotr / dźwięk jak w foku i odpamię paszek / Jest
 Panie! / Daje!

Stoddecki / Krępij nogi! / do szarpnięcia się Jedraka
 Nie sil się daremnie... Dzwiedzi się je mam
 ręce i łokcie.

Jedrek / bronisz się rapami talu, usiłuje wyśc
 i kopai obydwoh. / Siwiec albo rycie. / walny

Piotr / podawaj rękę paszek i sięgnij nogi
 rękę! / Nie ruszaj się a brodniam / do St. /

Niech wielmożny pan powali go teraz na
 podłogę i trzyma ją przymiosę czego do rwie-
 rania ręk / wychodzi na lewo.

Stoddecki / z politowaniem! / Nie szarp się da-
 remnie.

Jedrek / usiłuje wyrwać ręk. / Nie dam się rycie
 żem... nie... / ledwie dyszy re ruszenia!

Piotr / niosąc kawał post. / Jest, jest.

Stoddecki / do P. / Wiatr / sięgnij w tył ręk.

Piotr wigie, Jedrak nucasz w pasach i
pochwili wybity z sit rmdleje, g osunwa sie na
podlogę i laży niaruchomy.

Stoddecki / re wospterniem. Twoja walka godna
lepszey sprawy...

Piotr / nucasz sie z ptarem dę rok Stod. / Bęgu
niech będą dręki, re sen stowrogi spotnikis
tak neregslowie... Pewny bytem nieszregslia;
to ten skoro wysretem, strasna niezogar-
neta krowoga — nęgi dręaty pode mnę.

Nie nureę sie, nówię sobie, będe slat przy
dręiach, choćbym się miał nararić na utra-
tę sturby. Bętem pewny, re ktoś
craduje w ukryciu, choćby nie widziałem
nikogo. Stoję sobie przy dręiach jak krow-
sia i narar słyszę w pobęzi dwa głowy.

Nie nanyplam się — oświeram i ok
co rassatem / catuje ręc Stod. / Ale to już
presto... jestem teraz spokojny...

Stoddecki / wronosony, catuje Piotra w głowę /

Ocaliłeś życie mnie i jemu.

Jedrek / przysuwa do siebie, wodzi w kółko strasnym wrokiem, potem podnosi głowę i silnie uderza nią o podłogę.

Stoddecki / chwytają Jedraka za głowę. Co robisz niesreśliwy...

Piotr / daje. Bzie wszechmogący!

Jedrek / wydierając głowę. Precz! Wolno się panu bronić, wolno nie pozwolić się okraść, ale życie moje do mnie należy.

Stoddecki / do Piotra. Pchnij, żeby sobie w tego nie rozlit.

Piotr / kładzie rękę na głowie Jedraka i pije!

Stoddecki. Życie nasze jest w ręku Boga a należy do całego społeczeństwa.

Jedrek. Panu idzie o to, żeby mię do kryminalu wpakować.

Stodęcki /re współteruciem/. Mylisz się
biedaku, ja chciałym cię szczerliwym
werynić.

Jędrak przedawieraj. Kawracowanie - pan
by mi ~~chciał~~ szczerliwym werynić i że to,
tęm chciał pana określić i zabić...

Stodęcki. Obowiązkiem każdego esto-
wiska jest pomagać weryttem, kto na-
szej pomocy potrzebuje.

Jędrak. Ja żadnej pomocy nie po-
trebuje.

Stodęcki. Więcej jej potrzebujesz niż
nędzar - kaloska, który z głodu umie-
ra; on bowiem wbrewda współterucie był
ko i cierpi sam, a ty prócz tego jesteś
cierząrem społeczeństwa, pasywnym i mor-
dercą samego siebie. Nieuczciwy...
gdybyś ty energię, którą widzisz w sobie,
sprzyśkował jako czynny estowick, mógł

bys uszczęśliwić sam siebie i innych
wspomagac. (smutnie) Chciales migralic
i obrasc... Com ja ci winien? Co ci win-
no społeczenstwo, ze mu takę przywdę
wymaglic chciales? Bytbyś obrat pie-
nięde, które nie do mnie należą, lecz
do tych wszystkich, którzy ze mną pracują.
Czy ty nie wiesz, że czeka cię kara po
śmierci, gdybys jej tu na ziemi uni-
knął?

Jędrak / mosenowosowy / Zawracanie —
Ja nie frajer, żebym za państwo ży-
cie i tysiące wieczną karę sobie wyko-
wał; ale kiej nie ma żadnego ży-
cia po śmierci, to co robic? Użyć
serca, albo rdychać, żeby nie cierpieć,
kiej się serca naleś nie umie.

Stodecki. Nieszczęśliwy.

Piotr / panna przeżył stwi Kłoczka oflowej /

Jedrek / j.w. / Tydzień dusy po śmierci —
ajakie. Dy jabyrn się kariat w kawaty kra-
jać i srolę posypywać, żeby tam po śmier-
ci być szczęśliwym wiecznie i cieszyć się
z moją matką! / stare niewyngłoszone
Stodęki / wzmianki. Kochać matkę...

Jedrek / stare. Czy ja ją kochałem...
Kogi się goli pod kurtami piasku, rę-
ce drżwieli, bebecy pisoreli z głodu,
a ja spirowatom srolie, born wiedział, że
matka uścisnie mi rękę i wiecioram i
powie: Obauryś Jedrus, że kiedyś dobre
ci będzie, boś dobry, pracowity i kochasz
matkę. A kiedy mi dala pajdę rorow-
ca z przedkolewaną wodą, to tak mi
smakowało, że byłby wspaniałe środki
i szaleresony odruet... / stare. Kie mia-
łem jej kochać, kie po śmierci usła-
wita mi koiżreerki kawy osregrudnośio

^{u klórej}
 we) byto zafisane sto rubli na moje
 imie... Plure jaki ja bytam sereśliwy...

Stodceki. Bylis' sereśliwy przy ciz-
 kiej pracy o wodie i crarnym chlebie...

Jedrek. No pan nie wie, jaki to byt
 chleb. Nigdy mi potom najwieksze
 prysmaki ^{jak} nie smakoweli... Tera
 radrewniate sroldady nie pieką takie
 go chłaba.

Stodceki. Smakowat ci crarny chleb,
 boś wieryt, kochat i pracowat.

Jedrek. Wero tera będę wieryt,
 kiej wszysszko nie prawda? I ta ero
 będę pracowat, kiej jedna dobra robo-
 ta zbezgać mi moie? Kogo będę
 kochat, kiej nie ma mojej matki?
 I woie saretki? Nieh ja kole re-
 pra i a moje sto rubli... Plure Ja
 na nie straitem mojej srehedę...

Stodecki / smutnie. I nie ci sumienie
nie wyrucalo, że ile robisz?

Jedrek / ptarem. A jakże. Jeszcze
tera rady se dai nie mogą. Ale jak
mi facetki i różne facetki nagadaly,
że wspanialo glupstwo, że tyle nasze-
go, era tu wujjem, kiedy mi pokazaly
jak ludzie żyją, tak mi się oczy otwo-
rzyli i tera niec sie z tego nie robię.

Stodecki / j. w. / Biedaku, przyjmiesz po-
rów na prawdę.

Jedrek. A jakże — do by matka nie
przyszła do mnie, kiedy mówita umiera-
jęcy: Nie ptar Jedrek, obaerym się
na tamtym świecie — ja ciuwać będę
nad tobą — będę przy tobie. A jakże —
Casem mi się ino przypśni.

Stodecki / rektopotany. Czy ty styra-
tas' co o spirytynie?

Jedrek. Niby co to Eurapija?

Stodzieki. Tak.

Jedrek. E, jeśli dusza na to ma iść po śmierci, żeby dmuchać w spodniach takim Eurapiom i słucać jej rozkazów, to wolabym, żeby i dusza skontaktowała.

Stodzieki. Nie wier w to, dusza po śmierci ertowska lepszego ma dowódcę, niż szarlatani i wyższe przemawienie niż basienie tłumów. Szarutki se wyprawia dusza tego szarlatana, który ma tajemnicę: odtęczenia jej od ciała i rozkazywania. Dla większej tajemnicowości udają przed ludźmi, że figle se ptają duszy ludzi dawno umarłych. — Do spirytyzmu podobny jest hipnotyzm, z tą różnicą, że ertowick posiadają siłę hipnotyzowania, rozkazuje nie własnej, lecz zhipnotyzowanego duszy. Dusza zahipnotyzo-

waręgo na rockan hypnotyzera prze-
bywa najodleglejsze przestrzenie w jednej
chwili — wskaza się w najszerszej ram-
kiste miejsca i wydiera najskryt-
sze tajemnice duszy naszej. — Otwó-
rzyliśmy i hypnotyzem karę się
domyślać, że człowiek prócz duszy i
ciała ma jeszcze trzecią część — życie.
Ciało i życie składają niezłą część natury
człowieka, a dusza jest częścią wyższą
niepochwylną, należącą do świata nad-
mysłowego. Ponieważ dusza jest wprost
nieświadoma, niemająca przestrzeni i tajem-
nicy, jak światy hypnotyzem; ponie-
waż jest niematerialną; gdyż nie
nie tylko myślenie lecz i umysł na-
wet do niej się pojąć nie może, prosto i
wielką być musi. A że człowiek ma-
terialny nie niematerialnego pojąć

nie może, to coś dziwnego, że duszy nie wi-
dzi i nie pojmuję. Precz uwaga tylko, matko,
musi się w jakiejś nieznanej sferze w chwili,
gdzie życie duchowe człowieka ma przewa-
gę nad umysłowym. Może dusza twoja matko
znajduje się przy tobie w tej chwili i koleje
nad twoim upadkiem...

Jedrek / wybuchając rozpacz i żal / O matko!
matko!... już wsiadł na ręce / przebać mi,
żem taki i ad rewniały andron! Ja od-
tąd tak być będę, jak tyś mi uoyta / sta-
cre rodnierajym serce głosem /

Piotr / płacząc / Ja się rozbiorę z tym
obrodniarem.

Jedrek / stagał nie d. staj / Panie! niech pan
karę rozwiżać mi ręce, żeby mi mógł
uścisnąć i ucałować nogi świętego jak
pan człowieka. Jak pies sturęć, jak
wół prawować będę. Niech mi kole

niepraj, niek me fuzbra dzien i owor
krosie jstli sig do najmniejszej wyszky
prosiei poszuzny...

Stoddecki / wrocimlony / Sam es je wzwiq-
re, / wozwuzuj / bo usidre, ze szczere jest twoje
nawrobcenie. Pewny jestem, ze bezdiesn
szernym ertowietkiem i przytaczonym ertowkiem
spoteczestwa.

Jedrok / z ciezkim ptarem, obczynnijze wzwiqzan-
nemi wkowa negi Stod. Panie!.. mnie sig
szczere wzwalali...

Stoddecki / j.w. / Uspokoj sig... Rozwiqz so-
bie negi — pojdiess z pocerowym Piotrem
posilisz sig, wyjpiess, a jutro pomysly
o sobie... P. Piotra / Umiescisz go z Joz-
sem i rozpiekujasz sig nim / groznie /.
A o kom, co rozto, ani stowa.

Piotr / oierzycow / Dobrze, wielmotny
panie / caluje ruz Stod. / Jakre sig dusza

mogła raduje, że palma się wysiła... Te-
raz spokojnie rasną...

Stodecki p.s.f. Idźcie już, idźcie - Dobranoc
wam!

Żdrek przewiązał sobie nogi, obejmuje z pta-
rem nogi Stod. Jakim ja mam...

Piotr przepłakany. Dobranoc.

| Piotr i Żdrek wychodzą.

Scena VII

Stodecki.

Stodecki p.s.f. Ten, dla którego bodź-
cem ku dobremu kara, a celem na-
groda, jest dopiero moteryatem na
człowieka - Wzrost pomiędzy nim a
rzeczami granica... /podnosi rękę/ Jena
chwila i byłbym pod jego ciosom /cho-
wa do biurka wraz z rewolwerem/. Schowam na
pamiętkę... Preczcie się idzie... Duma

wszystko przewidział... A może Duch
Teofil mi ostrzegł? wszak mi się
ukarata... (pochwili!) Jakto? miałyby
się Duch materializować... a kie, to
chorobliwych myślowi studium...
(myśl!) Dusza moja podziatata na
wysobracnie i róg mi się rdawato,
re widzę to, co dusza moja widziata —
Umysł mój materializował ją sobie.
Była powiewna jak pupek... (po-
dobrej chwili!) Skhada re wrattatani i
Kuglone psuje to, z czego nauka
wiele skorzysta... Tute, ja się nie
mylą — Medyum spirytystyczne
wzstaje się chwilowo z duszą, umstaję
ją się wtaśnej woli do tworzenia
zjawisk... Ciało i życie powstaje
jak piec wopalony po wydobyciu z
ognia. W hypnotyzmie dzieje się toż samo

pod wpływem woli hipnotyzera... / stychać
dzwonek / Co to? / przerazają / Otwórnąć.
 / Dwój-dzwonek się powtórza raz powr / Tak na
 karcerywie!... / idzie ku głórnemu wejściu, otwie
ra drzwi do przedpokoju i pyta / Kto tam?

Głos z drzwi: Swój.

Stoddecki: Czy to ty Konstancjo?

Głos z drzwi: Ja - Otwórnąć

/ Stoddecki otwiera drzwi z przedpokoju na
korridor i wchodzi z dampartowicem, zam
knęgory drzwi.

Scena IX.

Stoddecki i Dampartowicz.

/ Dampartowicz kawałoku. Wrook drki - wchodzi
moeno zmieszany /

Stoddecki / przywiozł / Nie pojechałes'?

dampartowicz / drko - drę / Wszak widisz

/ idę ku srodkowiscom /

Stożek / prastrony drzewu zachowaniem ci
damp. / Jesteś umieniony! — Co to ci? —
Siada!

Dampartowicz / usiłuj leć spok. / Bywają
chwile, które nie pozwalają nam leć
zobac...

Stożek / j.w. / Prastrony nie — Siada!
nie, przyniesz ci cygaro.

Dampartowicz / j.w. / Dobre.

Stożek / niespokojny / W tej chwili: Pro-
szę się idzie na lewo do połojni!

Dampartowicz / niespokojny / Dobre, dobre.

Scena X.

Dampartowicz

Dampartowicz / p.s. / drze / Energii, energii!

Wszystko sporuja — spokość się na
winie — ślad się ratuje / drze niespokojny!...

Flak to ofiar pada na koryść jedno —

stki, a ja drę, gdy da mi go i dzieci sergania
 jednej tylko pragnę ofiary... /po chwili, dręgo
coraz więcej. Prze! prze! dziecina oba-
wo! prze! babski duchu! — ja muszę
 swatenci sam siebie /gorętkowo/. Nówig re-
ertowiek jest najdoskonalszą istotą — klam-
stwo ! Nierozumie wierę ruca się bez
skruputu na swego towarzysza i z rado-
woleniem — co nówig — z rozkoszą syce
się swego rodzycę, a w ertowieku jeden
czyn krwawy łarga narwy — rozm ra-
cmienia ! — zynystów por bowia ! /Dr ko / Ho-
la! ja nie jestem ten staby ertowiek ! —
ja jestem wyrzuty nad jego skruputy —
wyrzuty od wierzą ! — wyrzuty od siebie sam-
go... /znęcony wewnętrzny walkę opiera się
o binoko i stoi chwile. Potem wyprunę krak-
ę a kamirelki/. Teraz podruce — potem
nię stę z apomnie /ryta/. Wszystko stra-

ciem... umieram z własnej woli.
Adam Stoddecki / muświ / Samby nie rozróbit
pisma / ktadnie pod lampę, oglądaję się / Kart-
ka usunie wszelkie podejrzenia i posm-
kowania / po bywa słyłak z pod kawełoku / Sil-
ny i ostry / chowa oglądają silyotem drzy /

Scena XI.

Sampartowicz i Stoddecki.

Stoddecki / wchodzi z pośpiechem / Propra-
^{skam} / ciż, że słyłak długo bawitem — Prochowatem je
w inne miejsce i zapomniatem o tam / pro-
pażę / Proszę.

Sampartowicz / drze bierę cygora / Driz-
kuje...

Stoddecki / prostawiamy pod kł / Jesure
drzyr? — / niepokoi się / Wu się wina
napisze?

Sampartowicz / drze / Drizkuje... / Popro-

Die.

Slodcki / j.w. /. Tadej in okrycie is poernij.
Dampartowicz / w ruz jak w fabryce i mstojie
wzrohu Slodcki /. Ale druzkuje - w tej chwot-
 li wychodzi... Daj ognia - Cygaro uspotarineruz.
Prapalaji cygara!

Slodcki / prerazijsis /. Na Bogu kwo
 stany, tys' strasznu nowinu strymat...
Dampartowicz / j.w. /. Preczowie - ale
 w tej chwotli w mej duszy straszna sie toczy
 walka. Jekwijsis jak pijany.

Slodcki / j.w. /. Co ci jest? - Tys' stary
 bore! ja nie mam nikogo pod ruzku.

Dampartowicz / walerce ruzba /. Tem kopij...
 Bzd' spokojny - to atak chwilowy.

Slodcki / j.w. /. Napij sie wina.

Dampartowicz / d'no / Daj! / stopniowo pod-
 nosze glas / pic' bode, bo mi potrzebna
 sirta i odwaga! D'is' nuzny wycierzi

Sam siebie... /chwije sie jak pijany!
Stodecki /nalawony. Proszę /obserwujecie!
Dampartowier /drzki wypiony. Powiódł re
sam sobie nalawać kiedy /drzki nalawać /pije!
Stodecki /premerując się co raz więcej! Pij,
ile ci się podobca...

Dampartowier /wypiony /rezi kieliszek,
patrzy badawczo na Stod. /Podejrewuję mnie o bo
czenie umysłowe... Bądź spokojny /chwije
się walerce z sobą i spogł. drzki na St.

Stodecki /p.w.-d.s. /Bicie! on umysł po
stradł /wzruszony. Konstanty. przez
likosie borka, odkryj' się strasną zagadką i
powiedź, co ci się stało?

Dampartowier /d.s. walerce z sobą i smaka
jąc chwili rucnia się na Stod. /Nie... Wola po
tyżna, a ręka drżwieje... /walerce z sobą, to
chce się rucić, to drzy i cofa się - potem chwije
się, głośno! Umruć!...

się chciały wyrwać komu! Nie... to być nie
może... to sen! /wodzi dookoła straszą,
wrokiem, /Pół tam słońce chwile, z wysiłkiem
stara się przybrać obojętną postać pełną
pogardy i obojętności. Proszę... proszę ma-
na niemocy... Ja walczyć będę /podwzięty,
aż dzieci moje dręczeniem rąjśmija /aś
półta ręka padnie u nóg moich... /idzie
do biurka, otwiera je gorgorhono, chwyciła
pieniądze i przerwano się, wrodek dikiem wrokiem
dookoła. /Wszak tam na grobem nie
już nie istnieje... /przerwało się co raz więcej /pod-
noszą głos /Nie! nie istnieje! — nie
może istnieć — ja nie mogę! /prychno-
wychodzi!

Koniec aktu drugiego.

Akt trzeci.

Gabinet Lampartowina. Na lewo drzwi do
 dalszych pokoiów ostoiście portjery. Vis à vis
 drzwi po prawej stronie stoi biurko. Po le-
 wej /bliżej widów/ szerlong. W tylnej ścia-
 nie w regu szafka z rozmaitemi dro-
 biarzami. Wytebigłowne wejście. Przy szer-
 longu bliżej ku przedowi seany stolik. Dalej
 stolik do kawy, krosna i t. p. szafy. De-
 koracya dwu' anjuta. ~~Widok z okna~~
~~okna~~

Scena I

Stanisław i Aniele.

(Z przedmieszczeniem kurtyny Stanisław
 wchodzi po czasie co chwila spoglądając na drzwi
 do dalszych pokoiów. Postrzegłszy Anielę sta-
 je przy szerlongu.)

Aniele (postrzegłszy Stanisł.) Ah... (wzdaw.)

Nareszcie...

Stanisław / rozprom, biegnąc do Anieli /! Mnie
rastworytem na skarcenie? /potulę restrykcyj!

Aniela / podaje nadęwaną /! Kainaczej... na-
pominasz pan o nas... Czy byś mnie już
nie kochał.

Stanisław / Masz sturmości - Ten, kto
wego miłości w ciągu dwóch lat z kar-
dyna dniem potęmieje, nie kocha -
/rozpamiętaj / on ubóstwia! ochwie! - stale
je - On nie nie widzi, nie nie sty-
szy, nie nie nie szuka - mi pragnie
prośić idealu swego...

Aniela / upojona podaje czoło do poca-
lowania /! A wiesz...

Stanisław / przybuczyje sercem /! Nieszko!
/potulę czoło st. w umieszczeniu!

Aniela / /w. /! Gdy jestem przy tobie,
wzaje mi się, że bijam gdzieś w ra-

erarovanyh krajie, gdje struny hart estskich
 pomussane rotkovnym refiram sresca wrara
 re stounnykami erarovnyh gajiw tak stobks!
 tak blaga! — Kocham... Kocham... popojina
opieraj glocz na ramieniu St.!

Stanisław Piet. Jedno twoje spojrenie
 przykusa miż do ciebie i uwar. z tobą uno-
 si w nadriemskie światy! — w kraing marcu!
 Tyś esem życia mojego! — Anistem na kło-
 vego stroydach prebijam prostwoce,
 by u stóp Szwjowey pić rotkow z erary
 erystej mitosi!

Amiela. O! maryje, maryje z tzerona
 laienekom nadriemskiej mitosi wieernie
 bym z tobą pragneta... punktua / Nieskoty!
 w dżiejnyh erasach wzum odruca mitosi,
 wianijz ja stabeicia, które ersto w prepassi-
 ngdy nas stara... Majstak prektadaja
 nad mitosi, a tykuty i kawy nad mlot i lokie

(Setyłam głowę przed herbami i tytułami, gdy się kryła)

Stanisław /rdzuna/. (Lecz narwiszko niczem
niekolanego kupca lub memisałntka,
którego hasłem jest miłość i praca, ~~nie~~
~~prektydam~~ nad splamione ~~złoto~~, i dyputy.

Triela /p.w. / Dobrze to w teorii; w prak-
tyce dzisiajnych czasów ~~tych~~ mają-
tek ~~i tytuł marny~~. ~~Pierwszy~~ maie
chropowatości duszy i ciała, ~~na tytuł~~ olsnie-
wa tłumny. Te dwie potęgi gładzą wstę-
gę postacie szczyliwych posiadaczy i
gną pod swoje stopy miłość i praca...

Wszystko to i niekremne, a jednak...
obewierkiem naszym jest plynąć
na przód... inaczaj narazimy się na
wzgardę i posmiewisko.

Stanisław /wskazany/. Ah...

Triela /prezracz/. Chmurnyś ewto?
Nie mówimy więc o tem... /prezracz /

Stanisław /usilujie panować nad sobą. a mów da

Cej... Przepraszam cię

Amelia /już gozdek/. O nie, nie — to by nam
 biegało, ratowało chwilę... chłowny o sobie... Ty cier-
 piąc? Co tobie?

Stanisław /z bolesną/. Tak... ja cierpię, a cierpię
 tym więcej, że rana śmiertelna się rzuca... Wstrzą-
 sany niepokojem — tytuł /Amielko! — bądź szczerą i
 powiedz mi po raz ostatni, czy pragniesz zo-
 stać moją żoną?

Amelia /próczno mierną/. Więcej niż sobie wy-
 obrazić można, ale... rozumem każe mi wypro-
 sić tej wdzięku... Kochać cię nigdy nie przesta-
 nę, bo to byłoby nad moje siły, ale ota-
 gam cię wyprosić się mojej ręki, za któ-
 rą muszę kupić koronę baronowską...
 Jak dziś tak zawsze będziemy szczerzy, i
 myśleć o sobie /tuł się do St. /.

Stanisław /wzłączy z sobą chwilę, potem odpy-
 kując Amielę/. Proszę! /Dość długo isłony re

I krasnym cierpieniem, potem jak gdyby się bu-
dit re sum. Moje ja śmie... / precjora
oży! / Nie może być nie może... / walery z bolesną
miła / jak piórnem rąbna stwi w mięsen
dość dług, potem z wielką bolesną. Wzgnam pena...
walery z sobą!

Stawistaw / podobnej choili sity, dobywają słowa!

I prawa boskie i ludzkie...

miła / dręgną wy nade słowa! / Sk... / walery!

Stawistaw / walery z długi rozpary — to chciałby się
się porządca, to rucić się na cieli. Potem przy
spotkaniu się w roku obija petygo wspot-
arcia i wyrutu dny re wruszenia i oswojcie
się na kolana! miło! powieda, że to był
sen — rart! — proba! — Powieda, żeś mi
by to powiedział — błągam cię! — miej litości!...

miła / musno wruszona walery z rozpary!

Stawistaw / dalej jednym schem. W sercu
mem utkwitas' głęboko — przortas' w krew!

w móg! — Ja tobę ruję — tobę od dychem — wy —
 Drec się z mej duszy nie możesz chyba
 z sercem! — z ryciem! / wybuchaj ha! ha! ha!
 ha!... / wchodzi Sampartowicz /

Scena II.

Cis i Sampartowicz.

Sampartowicz / oburony. / Co to za scena?!

Stanisław / Tamamy wstaje /

Amela / Stąbym re wzmocnienia głosem / Ja nie
 pójdę za barona / chwyci się /

Sampartowicz / chwytając Amelę /

Co to! Zapomniałeś, że miłość jest zgubą
 człowieka i obróceniem reszty jego war-
 tości?

Stanisław / w burzy. / A zdeptanie najszlachetniej-
 szych uczuć jest wygnaniem się z godności człowieka
 / z oburzeniem. / Najzłobniej sermi zasadami rabijasz
 pan własne dziecko.

Samparkowier podaje str. na merlongu. Konrady
jaka pan odgrywał w celu przyśpieszenia rze-
ki mej córki, stawia się w sprzeczności z
tem, co widwie. Nie mam panu za to
owsem urósł w moich oczach — Tydzień
mają swój urok, i warto dla ich zdobyć
coś zrobić; ale ja przeciw gładkiej powierze-
wności i sprytnym innym pierwsze zalek
wymagam od męża mej córki.

Stanisław / Buryć, zucisko / piżm i reby
Samparkowier / dalej. Natem nie radzę
panu Buryć tego, co ja z Budowatem —
Młodej panience łatwo zawrócić głowę
gładki jak pan młodzieniec... Dziś
materniśtwo jest interesem czysto
materiałnej natury, na który nikt
ko głupszy nie korzysta.

Stanisław / połose z sofaj. Dosyć...

Samparkowier. Pan zrobił / tyś in-

terez, pojmuje moje, co ty, lecz ona?... Oku-
wa mię pariska rękomaś' za to, com
dla niego uczynił.

Stanisław /hamuje wybuch/. Mógłbym pa-
nu przypomnieć, że Kochatem państwa
Amielę jeszcze wtedy, gdy była uboższą
dla mnie... /moim wrogiem/. Nie mogę być
stwierdzić - wracam państwu wrogiem, coś
dla mnie uczynił... /stawi się wrogiem/. Wszyst-
liwież pan tego innego moją posiadac-
zkę Amielę /zegnaniem państwa... /moim wrogiem/,
na zawsze... Oby Bóg oszczędził ci Cole-
ścis, jak ja mówię... /zegnaniem/. /wychodzi/.
Amiela /walkowanie, rzyważ się/. Nie!!! /ji
próje z sobą! /chwycił Stanisława i młodzi/.
Lampartowicz /odryważ się Amielę/. Niesiężliwa!
ra chwilę wstaje i kiesz & sprzedać całą ry-
cie ngidy i porażenie! /chwycił ją i wprowadza na
lewo!

Dużo, abyś był tego mniemania, że to
 bieta jest jedynym celem życia naszego.
 Wszak mam dowód, że Kohezer Alimich
 Kohezer spoteczeństwo. Odtąd to jest naj-
 wniadolejszy cel życia same słabych.
 Kohezer - bo liczą miłość rawiedzona, w to wie-
 nie; ale przeboli i przejdzie jak wszystko na
 świecie. Miłość dla jednostki wybranej,
 którą dla siebie posiadają pragnieniu, bytaby
 egzystencją, gdyby się skoncentrowała w
 wybranym ideale, gdyż tym sposobem po-
 abawiamy miłości Alimich i całego spo-
 tceństwa, dla którego mamy święte
 obowiązki.

Stanisław Jędrzejko p. l. c.

Janno, kochany Stanisław. Popłacz chwilę, dro-
 go przyjacielu, a potem otręwij się. Ser-
 ce ma swoje prawa, ale i spoteczeństwo
 ma prawo rządzić twoją miłością. Ja

pierwszy wyiegam rzece do ciebie — Pomoż mi
i stań za mną ręką w rękę jako opiekun...

Niesz jak strasny ciós upadł na moją głowę.
Wzruszenie! Tem strasniejszą, że na ojca ciąży
to samoletństwo & spowodowane utratą cudzych
pieniędzy.

Stanisław / ociera ręce & podaje rękę. Da-
ruj mi, raemy przyjacielu — Zapomnia-
łem się... Tak, ja mam olewisko.

Janusz / uradowany. Przyjmij ten mój projekt.
Stanisław / pamięta nadzwyczajnie. Przyjmij.
Janusz / sięcha głosem. Dziękuję ci, drogi
przyjacielu! Po raz drugi podajesz mi
rękę, gdy jej najwięcej potrzebuję. Bądź do-
brej myśli — wkrótce wealimy ponow-
nego ojca, a potem, mam nadzieję, że i
ty odnajdziesz szczęście.

Stanisław / gorzko. Szczęście... przez
wzruszenie. Tak szczęśliwy, jak mój tata,

już nigdy nie będą.

Jannar. Kto wie... Nitosi, oile mój młody rozum pojmuje, może się przenieść na drugą osobę, jeżeli pierwsza okarę się jej niegodną.

Stanisław Jurarewicz. Onie mów tego! Ty nie nie wiesz — ty nie masz jej...

Jannar. Daruj nie miałem zamiaru obniżać wartości państwa — Chciałem ci tylko przypomnieć, że tak się dzieje. — Poce-
kaj chwilkę — zaraz tu wrócę z urlopem dla ciebie, chce pójść na lawo.

Stanisław Jurarewicz. Nie masz potrze-
by — Urlop sam sobie wyrobiłam.

Jannar. Mnie jednak wypada pomó-
wić o tem z Łampartowiczem.

Stanisław. Jak ci się podoba podaję
receptę. Dowiedzenia — Trajdierze mnie
w mojem mieszkaniu przywodzi głównem wejściu

Scena IV.

Janusz i Lampartowicz.

1 Janusz idzie na lewo i nagle spotyka się z Lampartowiczem we drzwiach.

Lampartowicz /przestranony/. — Ah!

Janusz. — Oh! — pardon! Przestrasyłem pana.

Lampartowicz /podaje rękę/. — Nic to — Rad jestem z miłego mi gościa... Co słychać? /wzruszenie/

1 Lampartowicz siada przy biurku i gościem prosi siedzieć Janusza.

Janusz /siadając/. — Dziękuję Bogu i ~~to~~ ludzkom, jestem na dobrej drodze.

Mam nadzieję, że deficyt zbrodniarzy wkrótce po sprzedaniu nieruchomości ze się pokryje w ciągu kilku miesięcy przy tak wreszcie słownym biegu przedsiębiorstwa, jak jest obecnie.

Lampartowicz /przestranony/. — Zbrodniarzy

Jarusz. Poiesz się pan, jako przyjaśnię na
tego domu, że chociaż stabe, ale jest prawdopo-
dobieństwo wyprawa wrodziona.

Dampartowicz /drze i wyje się dziećmi jak
ukropem oblamy. Ciec'cie się... /chwyci się/

Jarusz /prędko chwyci się Damp. / Powie!
Co pan?

Dampartowicz /drze/. Nie... serce mi się
ściensto - ledwie mi upadł siada.

Jarusz /siada - d.s. / Poeci wiec - los ob-
cej rodziny do głębi go wstrusa.

Dampartowicz /usituje być spokojnym. Po-
stronie tyle cenionego wiecownika i
dawnego kolegi kard'a neon tyrgca w tej
sprawie bardzo moje nerwy... /pudusi głosi /
wał rodi cmentę, a ta orarpie mi i nie daje spo-
cynku, dopokąd jej radości nie ucygni!

Jarusz. Bogu rostaony cmentę.

Dampartowicz /siada upadł. Powie pan,

czem mogę służyć w tej sprawie?

Janusz. Co do sprawy w tej chwili nie mi po-
trzebuj; natomiast chętnym proszę pana o
ustąpienie mi Ceglińskiego.

Dampartowicz. Chętny, przyjemności. Wchodzi Paweł

Scena V.

Ciż i Paweł.

Paweł /podchmielony wchodzi/. Kwitok! Daj głęby war-
chole! /prostragłony Janusz /Wchodzi! /niech
tyje /lato /rośl /mój /go /kochanego /pana /już /ścis

Janusz. Driśnij, panu.

Paweł /do J. /otwiera /je /ramiona /! /Pojdź /tu /war-
chole /niech /cię /nie /ścis /!

Dampartowicz /odpych /Pawła /! /Prze /o /poji /!

Paweł /przy /wiże /się /konu /siem /! /Fluuu /! /Wdzię
czy /się /! /Podaj /cię /Kossusia /u /kochota /!

Janusz /wstaje /! /podaj /cię /reke /Damp /! /Te
gram /pana /!

Dampartowicz / siétk. podanż rękę / Kawosze
na usługi

Pawet / wyciągnij rękę! / Stuga unieromy! / Do
nórek się siele!

Janusz / wychodź szybko mi widzi rękę Paweta /
Do widzenia!

Pawet / obrarony na wychodźcu / Nie pocię
gnasz się, warchole?... Nie, to nie / d.s. / c.k. /
gdy mu rękę nie podam.

Scena VI.

Dampartowicz i Pawet.

Pawet / podając / wciągając ramiona / Pójść tu do rob
kiewieru!... No! zbliż się - poradź mi... po
wiem coś...

Dampartowicz / oburzony / Przez pijanico!

Pawet / kłopotuje się / Hm...! - takie Cudy...
/ uśmiechając się / Czekaj, raintam
ję ci; to ravan pięknie / raśpiwaw... / śmieje

się, patrzę dąp. w ocz. Stuchaj, raniąc ci za-
insomnie, raduńj snapora... Wdrę, że cię
coś dyabłaśnie gryzie... Wypijemy po przyja-
ciostku, co się robaka zastruje... Łe dca
re stoliwie usmiechniętą miną.

Damparkowicz J. w. J. Dąkąd ty lediesz plamit
godności cztowieka tym obrydłym natogiem...

Dawet J. w. J. Wtę porucić go dla twojej
przyjemności? Stuchaj, dla stu takich
przyjaciół jak ty nie poświęciłbym jednej kro-
pelki mojej czerpionej i wypróżowanej przy-
jaciółki... juinnika się stoliwie i myśli! Uwa-
żasz, jeżeli ci na tem zależy, to porucę ją
ale dopiero wtedy... przyjeli jakgdyby kompanowci

Gdy ran ostatni mrygnie na powieka,
Gdy ciebie strykerk kata się doerka,
Gdy nam ducyper smole da ugnitka,
Wtedy dla smody i ja rucę erytka.
I śmieje się / he! he! he! he! - Co się tak jonyso?

Cy ci Feist Avie posrycie na szrotkę przewoźnik
Dampartowien /póje/. Jęśli masz choć
odrobinkę ucieświeści, to ustąp.

Pawel /drwiąc/. Ani mniej, ani więcej tylko
tyła co ty /śmiej się/. Ha, ha, he, he! Feistru!
Czego się lekasz? Wszak dowiedziałś, jak dwa sa-
ry dwa - estony, że ze śmiertcią wyszły kosy
koniecy. Zresztą prócz ciebie jest więcej ta-
kich, do których ^{ija} mam raszerył należeć -
w kompanii wogdzie nam będzie wesoło... Do
góry usry i maras. po trupach do złota i stawy!

Dampartowien /póje i prerarzenia/. Wypratkan!

Pawel /obserwując Dampf/. Kostek... nie bądź
głupi, bo się zdradisz.

Dampartowien /mystakując do Pante jako fuzyl/. Że
czam ja się zdradzę! - gadaj!

Pawel /poważnie, odpychając Dampf/. Odejdź ty tu
cie. Czemu ty grass Komadyz przedemną
i to wtedy gdy mojej pomocy najwięcej potrze-

Lejser — gdy ja śmiało rozporynam wojnę
razrepnaja. Czy sądzisz, że wystąpiłbym przeciw
takiemu Łampartowi; nie mając odpowie
dniej broni? — Nam ja coś dobrego, to coś
silnie mię wiąże z tobą i z wydartym Stodę
kiem skarbem...

Łampartowicz j.w. dźwięc z troski i wstrząsania
Pawtem. Co wiesz! — co wiesz! — bo cię...

Paweł /spokojnie/. Urozdziś mię jak Sto
deckiego? Nie obawiam się — to by to by za
głupie i przedrejlę cię i zabije.

Łampartowicz j.w. ochryplym głosem. Co wiesz...
co wiesz... /dywery ze zmieszaniem/

Paweł. Uspokuj się — nie wielkiego. Oto
pisano, niby Stodęckiego ręką pisane, jest
twoje. Niektrowocho skowatoś się udai jego
charakter, ale mimo to przez niedopatne
nie się wstawitoś swego s i k. Tak nie
pisat Stodęcki tych listów...

Dampartowicz / przyjmuje, choć je si ś. A wi ęc
tak... / pad na sz er l o n y / K i e r s e r g i e.

Paweł. N o w i e s i e n i e p r o n y m a w a i m a m
j o w e c o s w a r n i e j e s i e g o... T w o j o f i e c e k r e s t k i
n y a m a r d w e y e m e s t a t i ś w i e c e s a p a t a n y
z l a n y w K r a k o w i e... D o w i e d i a t a m s i e w n y s t k i e g o. A e o! n o w i e s i e n i e p o d i e l i s a k e r a n...

Paweł z n o w i e s i e. P o k o n p a k d o r l o t a i s t a w y.
N a n t e b, n i e k c i e t w o j a p a t r o n k a u s e i w i e.
I z p o l o t o w a n i e m y O t r a g n i j s i e, n a n g a j a n i. N i e
c i n i e b e d i e, j e r e l i z e m i n y n e s w i e p o s t a p i e r... W i d i e s i e r l e p s y j e s t e m o d c i e b i e :
j a n i e i d z p o t w o i n e k r o p i e d o r l o t a — r z e d a m
n i e j n a w e k, n i z d a y m i s i e n a k i e r a k i e r a
n i k e r e n i e.

Dampartowicz / z o t a j e. S l u c h n y — i l e c h e o n !

Paweł. M a m p r a w o d o p o t o w y, a l e d a c i e b i e p o p r e s t a n y n a t r e c i e j e r e s i.

Dampartowicz. T y ś w a r y o w o t! n a e o c i

cztery tysiące?

Pawet /oburzony/. Nie kłam! Trzecia część
tych pieniędzy wymiesz co najmniej 40 tysięcy.
Wszak samej zaliczki miał 70 tysięcy.

Dampartowicz /p.s./. A wie gdzie mógł spraw-
dzić... Zresztą ja go...

Pawet. Coś tak ramiekt?

Dampartowicz. Bezrolność twoja wle-
wa mi do najwyższego stopnia. Powłaczam
ci, że tyle tylko było... Wszak mógł gdzie
ulożować.

Pawet /p.w./. Ja cię wypłedzę, a wtedy... /złot./
Mniejsza o to - dajże cztery tysiące.

Dampartowicz. Driś ci czterech rubli
daj mi może, bo mi trzymam w domu
pieniędzy.

Pawet /p.m. się stosownie/. A kiedy?

Dampartowicz. Dam ci znać... albo sam
się dowiaduj.

Paweł / gniewnie /. Jutro najpóźniej! A
teraz musisz dać ~~coś~~ ^{załatwić} ~~coś~~, bo
sobie pozwolę na to i intencję.

Samparkiewicz / wyjm. 3 ruble / Daję, co mam.

Paweł / wsiąwszy pieniądze / c. No! teraz na
niejsze oblej interes.

Samparkiewicz / nagle, usm. się / Towarzystwo. Co
za myśl! / przerwając, dry / i nowo usmiechając /
Jestem ocalony...

Paweł / przeciągnął / c. No! rusz się! Coś
się tak ranył?

Samparkiewicz. Przypominam sobie, bo
nie wiem, gdzie mam klucze / szuka i maj-
duje / Sę - Siadać.

Paweł / chodzi po scenie ranyłony - Sam-
parkiewicz idzie do drzwi, otwiera, szuka i,
młodszy, co potrzeba, walca i młody /
Solcerki / jakiegoś pływaka do większej /
fem przypuści wreszcie drugą na stół i wra-ca

ca po kieliskit.

Pawet /chodzę po scenie/ Karescie zapewne
nitem był do śmierci... Nie tylko te 150 ty
sicy będą do mego rozporządzenia — wszystkie
mi dochodami, jakie osiągnie z przedsięwzię-
stwa, musi się dzielić ze mną...

Dampartowicz /stawiaja kieliskit. Jaka
pijeś? /daj, mi kija wrochu damp./

Pawet /oblizując się do stolca. Wiesz, że był
kozysty pija.

Dampartowicz /nalawory damp. erystaj, a
sobie nalawki/. Proszę /trząca się kieliskit./

Pawet /wypowiesz. Co tak dręsz? Wypiteś
czerwonej, a wyglądam jak gdybyś się trou-
ciny napit.

Dampartowicz. Tyś mię tą trouciny napit...

Pawet /śmieje się. Ha, he, he, he! /predsta-
wia kieliskit/. Kolejne mi je serce —
Pyrrus!

Sampartowicz /nasłuchuje/. Pij, jeżeli ci
smakuje /pij!.

Paweł /po wypiciu drugiego/. Jestem for-
malnie odrodzony po twojej wódce.

Schowaj mi ją na jutro /wesoło/. Bez
rodzów! /podaje rękę!

Sampartowicz /drżąc/. Bez rodzów!... /pij!
/ Paweł wychodzi. Sampartowicz spogląda
na nim, stoi we drzwiach!.

Scena VII.

Sampartowicz.

Sampartowicz /obserwuje Pawła/. Kata-
stra się... Biegnie coraz szybciej... Skre-
cił na prawo... Trikt... ctaa... odskok
tenar... Na kwadrans już po nim /drżąc!
Nadna morgownica Antypisych Esculapów
prayerum Simierci wykręć mi rodła...
U nas nie ma takiego środku porwania

się wrogów — Gubi szybko i śladu nie
 zostawia... Z początku cruje się ock-
 wisnym, potem brak temu i... po cztowie-
 ku — pada jak piornem rorony / oryjs
 Drogę rafaletem indyanom a ten
 specyfiki, ale nie ratuje... pochwili! To
 pisno niecierpnie! już! / c / stew jam
 chyba szalony! Kto imie rucie' na
 mnie podj' rzenie... Wszak worysey
 wiedzą, że w tedy Cylem w Krakowie...
staam odetchnę / pr diste radością. Wzory-
ślicznie dzieci! swal cytaw uroga.
Wschodzie Amilaw

Scena VIII.

Wielka / perwoparona / wchodzą / chwiejnym / krak. /
 Ojciec... / chwiejnym /
Sam / par / stwier / chwiejnym / chwiejnym / chwiejnym /
 Drogie dzieci! Co sobie? Uspokój się.

Człowiek przytłacza się w piersi. Serce bije
gwałtownie — w głowie szumi. — Stębnie mi...
Dampartowien przytłacza et. na szeroki. Spow-
nij, piersi wróć — to wszystko przednie...

Człowiek szepcze, drgnie się w piersi. Tak,
ojcie, przednie, ale wtedy gdy onście pre-
stanie.

Dampartowien piersi. Ah! Czednie sama
nie wiem co. O bary — przekonasz się...

Glupio — rozpaerliney swój stan wysuniesz
sama, gdy się odknieś w blasku szerzcia
ocerywistego — nie maroonego.

Człowiek oburza. Bluzniss, ojcie! Two-
dnie siebie i mnie wodzie usilujes. Nie
tego nam do szerzcia potrzeba... Serce ma
swoje prawa, których nie przekupisz tak
matną ceną, jaką jest blask i szerzcie zmy-
stowe [ustaje].

Dampartowien piersi. Ah! preke-

nasz się, że to tylko smut chwilowy... Wszak na-
daje się rozsądkiem, przyjął moje propozycje
co do związku z Baronem. Wiadostem się roz-
promienioną z tej propozycją.

Anna / simonie /. Byłam oslepioną bla-
skiem, jakim starałam się oprzenie swoje
projekty / wrona się. W głupocie mojej sądziłam,
że połączenie się moje z Baronem w celach
materiałnych nie stanie na przeszkodzie
duchowemu związkowi ze Stanisławem i to
mię ludzie / moim wronom. Dobra teraz, gdy
go tracę na zawsze... / wyłącza płacem

Sampartowicz / kulge et. z erulością / Strielko!
pierserotto moja...

Strielka / w rozważaniu /. Jam go tylko widywać
pragnęła - pieścić w mem sercu... Czuć
z nim daleka od tych klasków, które mar-
nem tylko płotem się oddaje...

Sampartowicz / w / Strielko! Czyś ty już

przesłata Kochać Twoją aca? Przerwał się!
O! gdybyś wiedziała, ilem ja dla Twojej serce-
sca uległ! Przerwał się i drży!

Amela (postrzępiony przeser dąpł. Ofere!

Co tobie? Przerwał się! Ty drzy...

Dampartowicz usilujcie być spok. / Nie cóżko
drze Twoje serce niepokoi się!

Amela smutnie! Naprawdę — On już
nie wości, a serce moje z nim ulcia-
to... swolony ze wzruszeniem!

Dampartowicz fulge Amel! Drież dągje
uspokój się padrają na serce otwórz
serce rozum nie serca, a wtedy pomasz,
że błydrze patuje ją! Siedź tu ja przy-
niac ci kropli usmieraj;cych wychodzi
na lino!

Scena IX.

Amela i (pochwili) Henryk.

Amela (wstając) Boże! To nad moje

sily... /mnożona postać słowa Stani./ Pre-
 sntaś w krew! - w miąg! - ja tob, tyjs -
 tobą oddycham... Wydrzeć się z mej du-
 szy nie możesz, chyba z sercem! -
 z ryciem! /jżerę ci serce! / A ty musisz
 się wydrzeć z mej duszy... /puszcz się w holony
 Bwie... ra trunku... /wodzi seryma popokoje
 jak gdyby szukała pomocy; potem postregtury
 wódki! Wódka!... Wszak pijacy szukają ul-
 gi w trunku... Wnie i mię uspokoi... O!
 gdyby na wieki! /bierze rebruta i poeigga kilka
 tyków i stawia! /

Henryk /uchyla drzwi głównej i postregtury
 pijanej. s. / Ho, ho! Siostrzyca wielki Bachu-
 san... /skradła się po cieku, chwyciła rebruta i bu-
 telkę i wraca się pijąc po drodze! /

Amiel /po chwili! / Prawda - czuję w sobie no-
 wą siłę! - życie inne we mnie wstąpiło...
 Henryk /d. s. / Jak mi się roi w głowie... O!

dobrze wiedzieć... Jak Bóg Kocham, to coś
pysznego... Tędy mi się... /postrzygłony dąp.
Oj! fater! /chowa się radnie!

Scena X.

On i Dampartowicz.

Dampartowicz / podaje skiel; cukiera przepłami.
Tędy to...

Skielela / biorąc cukier i składkę na stół. Dzie-
kuje ci, ojere, jiu mi ruszanie dobre.
romarona składkę głowę na ramieniu dąp.
Ojere! czy ty masz jakie długi?

Dampartowicz / przycisnąwszy uszy. Cre-
mu mnie o to pytasz? Wszak je spta-
citem.

Skielela / ruszając niepokój wzdanie, mówi rzyw.
To nie te, ojere — inne musisz mieć
długi.

Dampartowicz / przewarony. Dziecko, co ci

do głowy przychodzi... Ja nie mam żadnych
strachów.

Amela /oddychając krótko/. Nie strasz się,
ojciec — to był sen... Widziałam matkę
w poprzedniej ciele... skinęła mi głową i
ruszyła... Potem, blednąc się, szeptaniem
te słowa: mission i płacić czołgi, dłu-
gów ojcowskich... /przerwała się/ Ojciec!
Dusi mnie!... /oddycha szybko/

Lampartowicz /w twardzie/. Co się jest?!
Amela /dusząc się/. Powietrze!... /w twardzie/
powietrze!... Na powietrze!... /ma-
gła/ Wierki jaszczere...

Henryk /strawiony wbiega z wdziękiem/. Musz
i Nutka... Ojciec! Dusz mnie!

Lampartowicz /postrzępiony, co się dzieje,
nie ludzkim głosem/. Ha!! /w osłupieniu
trzymać Amelę/

Amela /konając/. Powie... po... po... po...

Spada varewa i Sampartowicow i unierca!
Henryk Spadajet, Ojciec! ...
... unierca!

Memie aklu trociego.

65

Akt IV.

Salon w mieszkaniu Samparkowicza.
Z tyłu główne wejście. Na prawo drzwi do
gabinetu Samp. Na lewo wejście do dalszych
pokojów. Jedne i drugie drzwi z portjerami.
Salon bogato i gustownie umebłowany. Na
jednym ze stolików karyfka z wodą i szklanka.
Na ścianach portrety znak. ludzi i dzieci jego.

Scena I.

Zofia i Feliks.

1 Zofia lat 24, piękna blondynka, ubrana
jak pokojówka z lepszego domu chodzi nadepta
na gniewnie spoglądając na Feliksa. Feliks
lat 66, tura mierna, twarz porciwa odo-
biona dużymi siwymi włosami i białobrodami;
łyce, ubranie lekajskie siedzi smutny przy
jednym ze stolików i duma.

Feliks smutnie. Piedny pan Stanisław —

pewno mu przyjdzie się potęczyć się z ukochanym,
 i zapalenia mózgu nadto kto się wybiega.

Wojcia (pta.). Tere fere kuku! Co mnie może
 obchodzić taki głupiec, co po śmierci kochan-
 ki choruje jakgdyby innych nie było.

Feliks (zgorzomyl.). Nie bliźnij panna! Gdy
 niewinny padnie ofiarą, stusmie mu się spó-
 crucie nalezy.

Wojcia (j.w.). A czemu to pan Feliks nane-
 go pana nie ratuje?

Feliks. Jakto nie ratuje? Ja bojęm nad stras-
 szym jego losem, chociaż tu widzę karę bożą.

Wojcia (j.w.). O! o! o! — pan Feliks wie tylko o karze
 bożej. A ra cożby go Pan Bóg ukarał?

Feliks (patetyczn.). O, wielkie ale sprawiedliwe
 są sądy bwe. Ten Stwórca Najwyższy nie
 wyciągnie karkowej ręki na niewinnego.

Wojcia (j.w.). Cee! Nie kus, Bajduś niech się ra-
 nami. A ra cożby do Pan Bóg ukarał takiego

pana Stodreckiego albo Stanisława? Proszę
to aniołowie według pana.

Feliks. A jakże to ich ukarać? Pana
Stodreckiego powotał do siebie, bo już lep-
szym być nie mógł, do czego to kara? To szere-
bie najwyższe. A panom Stanisławem to
samo. Trzebaż pan Stanisławowie się je-
szcze wychorować na pociechę dla ludzi, a strażę
ukołchaną Pan Bóg mu wynagrodzi, jak wy-
nagrodzi sierocy po panu Stodreckim. Oto
wzroczny powrócił z Ameryki stary brat pana
Stodreckiego, a strój pana Jamora i to-
ż w jego ręce 20 tysięcy dolarów, prosiąc
tylko o dochowanie do śmierci... Pędzący
staremina owdowiał, a sierociati przy-
wlokł się do kraju głowę po hizi. Podobno
nie wiele mu się już należy. Pamięć Wandie
oświadczył się jakiś bogaty premytowiec.
Trójca branie! Ojaj! A moie jak, kuzyni!

Wierusza przeglądanie raniszanami. Pan Feliks zawsze naj-
świeższe wiadomości posiada p.s.f. A żeby cię
lecho porwato obrydlawy mentyko/niecierpl. się!

Feliks. A pamięć kofii zaradność, że nie
jest pierwszą do nich. — Ja wiadomości nie abie
ram babstkim wyerajem — Wieroraj na pogre-
bie był Piotr i wrystko mi opowiadał Kajimni-
croj. A czego on mi nie gadat — ho! ho! ho!

Kofia przeikawiona. O czym tam mówisz?
Feliks gesty kulujze Kajimni-
croj. Ho! ho! ho!

Kofia przewiesz. Wtore jaka kradianka
albo księżniczka zakochata się w jego pami?

Feliks. A czyby w tem było drzwego?
Panier jak malowanie, edukowany w uni-
wersytecie, duska jak kryształ, to i księż-
niczki dla niego nie za wiele.

Kofia || w. f. Ho! ho! ho! — Ale niechże pan
Feliks powie, co gadat?

Feliks. Co on gadat. — On wiedział na

przed, co będzie z jego panem.

Łozia / j.w. /. Pi, pi, pi! to wielki ciotowiek ten cały wasz Piotr / p.s. / niecierpliwie się. A trzeba pękt diadu!

Feliks / plucrony /. Panna Łozia ma tyle to swoje przesłady / pi, pi, pi! a wszystko za nie pokryje.

Łozia / j.w. /. E! to wszystko takie głupie jak kara i nagroda po śmierci.

Feliks / zgorszony /. No, no! niech panna Łozia nie rozumie o tem, co przechodzi granice jej rozum.

Łozia / j.w. i kom. grym. /. No. Straszny z panna mój — Nie żimniesz że pan wytyśniał — to — um pewysadzał włosy.

Feliks / rły / i kłórec' do piornu! Nie tylko Boga i kościoła ale i starożytny ustanowai nie umiesz

Łozia / olustrona /. Jesteś pan starym zacofan

cem i chciałbyś, żeby każdy był takim. Teraz lu-
die nie są głupi, żeby się na śmiech nara-
żali i robili to, co żadnej korzyści nie przynosi.

Feliks / primitiw. / Nieszczęna! / Zagłodniała du-
szę i dlatego nie jesteś zdolną do wyższych my-
śli... Dusza twoja umarła — ciałem jeno ży-
jesz jak zwierzę.

Zofia / piespók. / skubie garduszek!

Feliks / spogl. / na Z. Cadawer. / Obcorto to samierka?
Nie powiem panu, bo samierka nie jesteś
człowiekiem, jeżeli nie czujesz w sobie tego, co
nas odwróciła od zwierząt.

Zofia / raindyerona. / Terrefere buk! / Mój
panie! / tu nie miejsce na karamia — nie
jesteś pan do tego upoważniony!

Feliks. / Bodnie samierka prawda...

Zofia / W. przykakuje doświ. / Prech! / Nie
wbijaj nosa do cudzego kosa! / Każdy niech
swoje patrzy.

Feliks / racunemysl. Nie, nie... / macha rękę i wychodzi. Potem
staje jakby chciał coś powiedzieć — sści chwilę i znowu macha
razem rękę i wychodzi.

Scena II.

Hofia.

Hofia p. s. p. c. Karancie licha go wiegło... / oburzona spojł.
na Feliksa p. Stary racofaniec... / ogląda się, dłużej z kłosa
nipek kłunękbów / Jest tego do poca / ogląda kłunę.
Tem albo ten... / ogląda się przed / Stary po takiej
rozpaury długi jenera spał bzdrie... / habiorę, co
się da i jarda do Ameryki... / Tem ludnie nie
stary głupi jak tu... / myli / Tyle naręg, co tu wry
jeny... / re smieria worytko się kończy / chec wejść
do gabineku, lecz w tej chwili co się pre nimaj. Co to jest?
Dreser mię do koiel pniejmij... / Cruzę kardy w los...
ogłada się krowa / Precie i mię nikt nie widzi... / na
biera odwagi / Odważnie! / wchodzi? / Gabinetu

Scena III.

Feliks.

Feliks /p.s. wrażyj. Zapomniałem języka w
głowie, ale kiedy mi przyszło na myśl, że po-
wiem jej, do czego tacy ludzie jak ona dochodzą...
Mnie się postać nie niesreśliwa /ogląda się, smu-
kując łofij. A gdzieś się podziała?... przecież
nie wyszła... Oho! muszę ją mieć na oku
/zagląda do gabineku i przeraźliwie, a co! robuje!
Idź! /wpada do gabineku i wyprowadza łofij
drwiąc i śmiejąc przeraźliwie jak płotno!

Scena IV.

Feliks i Łofia.

Feliks /przewiduje, że na śród. sceny. Chodź!... pój-
dziesz tam, gdzieś jeszcze nie była... Co drzy?
Kto robi to, co mu sumienie nakazuje, ten
nie drzy — prócz radości i zadowolenia nie
więcej nie czuje.

Zofia /drę wstrasznej krowie, chce mówić - nie
nie może, bo krowe tyłko. by-by-by-by-by-by-
ty-ty-ty-ty-ty / broda jej lada, drę jak w febrze.

Feliks. Sylsbirnyjes nagrodę dla siebie - nie
 bój się, niedługo ją czytać będziesz, gdy ci reu-
 larne Bransoletki nasadzą.

Zofia /nagle! Ah! /drę jak poprzednio!

Feliks. No, no nie bój się - nie dręj, ta-
 da febra wnet cię opuści, i ciepło ci będzie
 o ciepło! Wtedy się dowiesz, do czego tacy
 jak ty dochodzą.

Zofia /j.w. osuwając się na kolana! Siłoci!

Feliks /judając obojęt. Siłoci? A na co ja
 mam wykaść nos do cudzego krowa. Wszakre
 sama to powiedziałaś.

Zofia /rozpauliwiec. Miłosierdzia!...

Feliks /j.w. A co ja mogę pomóc - Ja
 patrzę swego nosa; przytem jestem głupi,
 racofany... Jesteś prokypowca, docita two radzić.

Nofia (j.w.). di losis' da sieroty!... Ja odgad inną
się od razu... Pytam głupią - słucham stych ludzi...
Przysięgam na pamięć moich rodziców, że odgad pój-
de droga, jaką mi oni wskazałi.

Feliks (mowa wronowa). Je steś sierotą... Wotań... Alk,
pieli poprawę i te przysięgi obawa kary wymusiła,
to wiary im nie mogą.

Nofia (udaje). Onie!... Wkwili, gdyś mię pan
pochwycił na kradzieży, zdawało mi się, że niebies skła-
pienia runęło na mnie - że piorun przysył mię stru-
sliwy, a ja pótumarta staćram się w strasnym pre-
pasie... Wtedy przypomniały mi się wszystkie rady
i przestrogi rodziców - strasny wyrost sumienia
i twoego niestykana. Potem jak błyskawica prze-
mknęł się przed oczami mej duszy jeden dobry czyn,
który spełniłam w 14-m roku życia, wydierając
sioleci głodowej skostniały od zimna sierotę...
Rozkoszy, jaką wtedy ucrutam, nie byłabym
w stanie opisać... Bwie! ja o niej zapomnieć

Tam... zapomniałam o tych cudownych światłach,
w których dusza moja wtedy przeżywała...

Feliks. Ona ra cżyn ewolliwej oderwała się
na uentę niebiańską. Tak dusza ewolliwego
bezdie urywata po śmierci cztowieka, bo ona
jest nieśmiertelna, jak i to do jej - Bóg.

Scena stycząć jaks

Wojia prerazona. Panie Feliksie! Tam
poukladać trzeba! Boie!

Feliks goczurkhowy. Przedej! prubuj w galinein.

Scena V.

Sampartowicza.

Sampart. wyblady, wężymiaty, włosy w nieładzie, wroch dzi-
ki, ubranie przy ory i powarpane wchodzi drze jak ¹⁵fabryk
Sampartowicza pekodze. Biada mi... biada... pruief
ka bolesia prionę dzira warca. Skacz - skacz jak
głowa skarańca odtzerona od tutowia... Wdymaj
się jak wulkan, a pręknij szybko pruif siłnie. ro-

rewij na srećki matne moje jstestwo... /drže
wdrywje kamiretkę / Crema ja tak ciępie... Jie
kras mojej colasć... / chwieje się / Nie mam ra-
tunku... / pochwili z dikiem uim / Jest ratunek!
mam szylek i francuzę... / dry z prora / Śmierć...
Wodri wokoło dikiem wrook... / Nessć... / z trugę / Umroć
je pągłada na portrety / bieli / Flent / si nie widieć
nawet tych drogich pamiętek... / dry w sechj kramat
syjnej / colasć / Dzieci moje... / Córko!!! / prętko
topie się ra serce dry i pada.

Scena VI.

Sampatkowien, Feliks i Trofia.

Scena seunie s'ieniasie stopniowu - Ad czasu do czasu
stychaie gromoty.

Feliks / wchodzi / Co to?! / postrzegły dramp / Umart / ład

Trofia / stwierona / Boże!

Feliks / Wady! / Serce lata jak piłka...

Trofia / podaje wodę / A ja jeszcze okraśi go chciw
lam.

71

Feliks / jw. / Takiej boleści bogactwa całego świata
na nie wynagrodzą, a utrata miernia ma
ją powięszy / grmoty i Blyskawice wznagają się!

Feliks / wstrętny Dampf. prych. i siebie. Dzik
Bogę / podnosi gł.

Wśród ciębkich grmotów i Blysk. slychaj'szum burzy
Dampartowick / wódze takim wrota dochtu / Eli
kie! - Feliksie! Ty slyszysz to? wiesz co to
jest?

Feliks / podtrzymuje Dampf. / To burza, panie.

Dampartowick / wódze / Ty slyszysz ją... Cuius?

Feliks / wronow. / Jakże bym jej nie czuł - nie
slyszat, wszak jestem żyw.

Dampartowick / wronow. / Wszak się ra pierzisz. Tu ona
miejscie sobie obrata / wronow. / Tużumis!
tu rycy! - Tu jęcy jak piekło całe / rycy /
/ Grmot, Blyskawice szum burzy wznagają się
Kefia / wronow. / Bwie l'wiesowy! To szony dzień.

Dampartowick / wstrętny boleści. / Krew mro

jak wulkan... /dry wron sinitij syery jak gady z cote-
go swiata rebrane fiejurij. Potem chłodnie jak b-
dwoce podbiegunowe, by mowa kopnieć. /corusitnij
wnie! kipsi! widymać się i pękać! /piorn udera
w bliskosi. dampartowier dry wodze dżim wrokiem
dokotaj.

Feliks / moeno wronarum podtrzymuj; damp!. Parrie!
Litości dla siebie... Co się stało odstaci się nie może.
dampartowier / tyżyc strarnie. Feliksie... ty wodzi,
jak cierpię... Jestem już niepotrzebny. /gorzkerhow
ogladajcie się / kłuj się... /prostrecktory twój Wyżi z tej!
hopia / wronarona wykehdi.

Scena VII.

Ciż próba hofi.

dampartowier / prarj, wropiż, et. m. wchaw. Stuchaj,
p seresimy stuga / gorzkerhow, dolyw. klure / Mass klure...
Feliks / wierc machynolnie.
dampartowier / gorzkerhow. habier sobie piemięde

Małże, postępnij się! Nie, nie! - pieniędzy mi owsz-
to nie moje... Ah! ja nie wiem, co mówię... Stu-
chaj - Oddasz je pami Stołecznemu... to jego. Ko-
nie, powóz i wszystko, co widzim w domu i koto niego,
to swoje... Crakaj, ja ci to napiszę, żebyś był pe-
wny... Przyni stolik - daj katanaz, pióro i
papier... siada i craka dręze!

Feliks / przysw machymalnie stolik, podaje potrzebne
przyłowy. Bóie Wszechmogący! - ratuj nas panie!
/ Gromoty, Otyshawice i drum wamaga się!

Dampartowicz / ujmuję pióro, chce pisać - reka
inn kłata, pióro wypada z ręki! Nie... nie mogę...
Bóie, jak powiedziatam / gorgokno!... ale w pióro
idę do biurka - w lewej sufladzie znalazier
urty lot, / wskazuje na pierosi w okolicy serafitu w tam
miejsen / cież / utop go...

Feliks / przerażony! Jermu Marya!
Dampartowicz / gorgok! / Nie strasz się mnie li-
kości... ja nie mam sity... / grómie! / No! wazek

oddatem ci wszystko, co byto moje.

Feliks / drzeź. Pan miż, Panie, rżbać w kowalę, a te-
go nie ucynię.

Dampartowicz / j. w. gniewnie. Felksu nie ksemmu!
stępsa bę uverca! / drzeź / Słuchaj, dam ci inny
sposób. Wrażie w gąbincie majdiesz matę
Harcatkę — wylej wszystko do kieliszka i przy-
mieś mi, a szybko, bo strasna mi... Spiesz się.

Feliks / ptorem. Wiehnowy panie! wiech pan we-
awie Bęga na pomse — On reszle ulę — oddali
myś samobójcą, któwały nie pozwolita pan u-
roc' rony i dzieci pośmierci. / gromy, blysk i buraj. w. /

Dampartowicz / z dziwnem wzmarsaniem. Felksie! ty
wierysz? — O mnież lidwac' powieda, czy więcej kto
wierzy prócz ciebie? / drzeź /

Feliks / mowem wzmarsaniem. Wrysey wierzę prócz tych,
co, obawiając się kary za występki, wami się oszukają.

Dampartowicz / z dużą radością. Ja ujęm dzieci!!!
Dzieci moje!!! / pochwili, pnerażę się. Felksie!

wszak prawda, że Bóg wysyłał prebura zbrodni?

Feliks [p.w.]. O tak, wielmożny panie, nie ma występku, którego by Ten najlepszy Ojciec nie przebaczył! silne gramoty, pióruny i rum bursy!
Łamuparkowicz /padają na kolana! Boże!... przebac mi!... Daruj panie! /nie wiem co mówić i jak się modlić wstaje rozpaczony. Feliksie! ja nie mogę się modlić! - Bóg mi nie służy! Modł się, Feliksie! /biega rozpaczony. Wchodzi chwili piórun uderza w gabinek i ogień ogarnia wnętrze gabinekta!.

Feliks [precarony]. Wielki Boże! /drugi wtory! Łamuparkowicz /w sali jednej rozpaczony biega, drugi wtory. Modł się, Feliksie! To kara Boża! /puszcza się rozpaczony. Kara... aaa... /staje niemiernym jak posąg!.

Feliks [rozpaczony w drzwiach]. Gone! - raunka! - gone! - gone! /biega nie wiedząc co kryć!.

Scena VIII.

Osia, Flum, Łopata i Stodzieje.

Stodzieje chwytają, co się da i wynoszą, dla zamasko-
wania swej sprychności koryz, nawołują do ratunku.

Gwar Flum - Hatas - Grudy Flum Curyj.

Flum smucę się, patrzę i przerwaniem na rze-
wisko.

Stodziej. Hej! ratunku! Wierc srebne Cich-
kare i kowa, ugładaj erego wierz!

2 Stodziej. Do dzieła! nie gasić się, je myta
świeczniki i wychodzi!

1 2 Flum. Wody! wody! skęci się, nie wie, co robi!

2 2 Flum. Siskawki! hej! siskawki! jj. tany!

3 2 Flum. Ha mraz, po siskawki! wybiega!

Łopata ponownie. e!! nie tra gasić! do
piornu zapal!

4 2 Flum popelnawny Łopaty, an ten się praw!

Procz ciemno! - Wody! wody! wybiega

2 Stodziej je mytają stolik! Hej! wynosić, co się

Da! wychodzi

12 lodiej / obrywajcie portjery w prawych drzwiach
 Wyruscie! Nie ma innej rady! / wychodzie!
 Wszyscy krzeczaj rozparaliwie, nie wiedza co
 pozerze - do chwytaja recny, do stawiaja na po-
 wrot - ptawaj lub gapia sie!

Sampartowicz / wmiastety ocy w gong i osu-
 waja sie na kolana / Tu mię, Panie, siles -
 tu mię przepuszeraj, byles' mi na tamtym
 świecie prebawyt... byles' mi dzieci uj-
 nec' powolil... / szczyt!

Feliks / opry konniawary. Na mnapanowie!
 tam cały majstek / bignie w ogien!

12 Plum / chwylajze Feliksa / Szalony! - lecisz
 na śmierć! / kroywa siknie!

Feliks / wydzierajze sie! / Ak!... pusce!... / wydzie-
 ra sie rozparaliwie / Pusceć!...

Sampartowicz / wywojze sie nagle / Pierzde!
 / bignie w ogien i znisza w plomieniach!

Plum / a prerażeniem / aaaa!...

Feliks /wydierając się/, Pacea!... nij pan w
plomieniach! /wydiera się i ciężnie/
Dwóch innych /mówiąjąc Feliksa/, Hola! Czy
wam życie nie miłe! /wskazywając Feliksa/
Jeden z tłum /patrząc w ogień/, e Saa! - już
po nim - Padł na podłogę.
Wszyscy /jak jeden/, e Saa!... /w biega Janusz /jedyn

Scena IX.

Janusz /widząc walecznych/, Co to za walka
wśród misserstwa?

Jeden z trymajęcych /W ogień chce lecieć.
Feliks /prorabający/, Nij pan w plomie-
niach!

Janusz /rzucając się w płomienie/, Ma
nam, kto ma dwagę! /przysk w płomieniach/

Jederek /j. Janusz/, Ja sypię panie!
przysk w płomieniach/

Tłum /prorabający/, e Saa!...

Janusz z Jedrkiem wynoszą oszczędzonego Dampf.
Tłum, widząc zdrowych i oszczędzonego Dampf. chwyci
swoją ucieczką głównym smierem).

Janusz / między Dampf. / Proszę ustąpić się.

Jędrzek / jak J. / c Na bok potata!

1 z tłumem / gaszą głębiej się ubranie na Dampf.

Gaszą ubranie! / gasi wron z innymi na
Dampf. Janusz i Jędrzek.

Janusz / w tłumie Dampf. na dywanie przy stole.
Tyje! - Ustąpić na stronę! - Więcej
powietrza / cenci!

Jędrzek / rozpękuje tłum. / c Na bok, potata,
co kropnie potamnie! / rozpękuje!

Feliks / z ptakiem, kłóci się przy Dampf. / Ty-
je! rzyje / pomaga Januszowi - przypuści widok.

Jędrzek / wbiwszy miejsce, wykręca się
dokotła z oburzeniem. / Co skłwita jak

malowane! c Nie masz cholero co robić!
/ Razi dopaści wyjęk w bok. / Sryp po ułudę zde-

skłaku! Przymykajcie No! Po kuby i bosaki!
3 z Flumem / wioząc węgiem sikański. Jest si-
kawka.

Jedrek / skryłajcie ueraj. Dacie mnie!
Yannus z Feliksem cież dąmp. Jedrek kie-
ruje węgla sikański w płonienie - jedni z
Flumem wywołują rękę, inni gapią się, a
jeszcze inni kręcą się nie wiedząc co robić.
Płonienie przycisają!

Yannus / widząc dąmp. przychodzi do siebie
Nierozgłębny!... / przed tymże głębi dąmp.
Dąmpa to wieńców, unoszą głębi i ścisła-
ją w ręku podłub. Mam je... oddam im...
Przywiązując się do wółu i zwracając oczy na wy-
skie strony. Ja nie nie widzę... / wije się
z boleścią Pali!... piec... Gdzie ja je-
stem? - Feliksie! Feliksie! / szybko skry-
ła powietrze.

Felik / dręcym ce wzmocnienia głosem. Je-

stem, panie / całuje rękę Sampa.
Sampartowicz / wije się z Alesie. Cramm
ja nie widzę? / dotyka się ucha

Feliks / z ptarem. Ogień repant ocy.

Sampartowicz / w. To nie - już mi nie
potrzebne... Crucje Śmieci. / przyśrogu głoś.
Wionge się a gąsto Dusie mię. / w łowodze

Kizdra... pros' pana Stodziekiego...
prez dzej... umieram...

Jarusz / mocno wtroszony. Jestem, przy-
jacielu / ścisła rękę Stod.

Sampartowicz / walerę ze śmieci.

Bzdi mi rlawca... prebaek... / miłery etkię
z trudności, łapię powietrze. Prepuść Panie...

1 podaje portfel Jaruszowi. Wła to... i... pre-
baer... zabójcy... twójego... ojca... / umieraj

Jarusz / dymnawy przedliwie, stwój jak prz r. wory

Feliks / przerażony. Wielki Boie!

Jarusz / grobowym głosem. Prebaram.
Koniec.

65814
M

FABRYKA KAJETÓW
A. M. PRUŻAŃSKIEGO

w Warszawie

Cena 7 $\frac{1}{2}$ kop.

1 garnek

Бав. 1139-1149